

TRANSCRIPT VAN STATENCOMMISSIE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN VAN PROVINCIALE STATEN UTRECHT

30 oktober 2025

Voorzitter: Odile de Man

Namens het college van GS: Huib van Essen, Rob van Muilekom, André van Schie, Has Bakker

Woordvoerders: Dimf Ghijsels-Kerkhoff (BBB), Jantine Zagt-Lokhorst (BBB), Marijke de Jong (GroenLinks), Margriet van de Vooren (GroenLinks), Marjolein van Elteren (GroenLinks), Ronnie Hossain (VVD), Dimitri Gilissen (VVD), Juliëtte van Gilse (VVD), Marianne de Widt (D66), Arjen Draisma (CDA), Marieke Lejeune-Koster (PvdA), Anjo Travaille (Partij voor de Dieren), Olivia Buttermann (Partij voor de Dieren), Arne Schaddelee (ChristenUnie), Amos de Jong (Volt), Bertrick van den Dikkenberg (SGP), Reindert Daniels (PVV), Mieke Hoek (50PLUS)

Van ambtelijke zijde aanwezig: Jaap van As (Statenadviseur), Olaf Jan Oost (commissiesecretaris)

1. Opening

De voorzitter: Goedenavond, ik open hierbij de vergadering. Welkom commissieleden, statenleden, gedeputeerden, ambtelijk apparaat en ondersteunende griffie.

2. SB Wijzingen in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening provincie Utrecht

De voorzitter: Wat fijn dat we vanavond een soort in de herhaling konden van gisteren zo kort dag, zodat we het proces niet al te veel verstoren. Bij elkaar opgeteld hebben wij toch nog ongeveer 77 minuten spreektijd met elkaar, dus het is niet heel snel voorbij om het zo maar te zeggen. We zijn de vorige keer geëindigd dat was gisteren, met de afronding van de eerste termijn en we gaan nu over tot de beantwoording van de gedeputeerde. De gedeputeerde mevrouw Sterk is niet aanwezig, dus wat er gebeurt zo is dat iedere gedeputeerde eerst de beantwoording verzorgt voor zijn eigen portefeuille. En daarna zullen zij in gezamenlijkheid om beurten een gedeelte van de beantwoording van mevrouw Sterk doen en die zal dan als allerlaatste zijn. Even kijken wat er nog verder voor mededelingen zijn. Zijn er ook nog extra mededelingen vanuit het college naar aanleiding van gisteren? Nee. Dan geef ik denk de heer Van Essen als eerste het woord. Gaat uw gang.

Huib van Essen: Dank u, voorzitter. Fijn dat we vanavond wat meer alle rust hebben om toch dit belangrijke onderwerp verder met elkaar te bespreken. Bedankt ook voor de complimenten in de eerste termijn voor het proces. Heel fijn om te horen dat u ook herkent dat u met de informatiesessies en ook deze extra tussenstap vandaag, ook echt het gevoel heeft een gevoel te hebben waar we naartoe gaan. En nou ook de participatie zoals die heeft plaatsgevonden waardeert. Is fijn, want er zijn heel veel mensen ook vanuit onze organisatie ongelooflijk druk mee geweest en nog steeds. Het is natuurlijk een buitengewoon intensief proces. Dus fijn dat u dat ook waardeert en ook benoemt, dat dat wordt weer zeer gewaardeerd van ons. Oh, ik hoor mezelf. Ook weleens goed misschien. Soort echo uit een andere tijd.

Ik heb een beetje gegroepeerd langs een aantal onderwerpen qua een aantal over rol reflecties die u heeft gedaan en vragen die heeft gesteld over de actualisatie. Eerst even langslopen, daarna wat meer specifiek ingaan op het gebiedsgerichte prioritering en keuzes maken en wat u daarvan verwacht. Het thema wonen en werken, waar een heel aantal fracties aandacht voor heeft gevraagd. Het doorschuiven van ambities en met name in relatie tot gezondheid en gezonde leefomgeving. En tot slot het thema energie en dan in de rebound daarna nog de thema's voor een deel van de portefeuille van collega Sterk, die we ook een beetje naar logica gaan bespreken. Ik zal zelf dan de zaak rond UPG meer een beetje over rol rond landbouw, natuur. Collega Bakker over veenweide. Collega Van Schie alles wat meer aan de economische kant van de agrarische sector raakt. En de heer Van Muilekom over zonering, recreatie wat natuurlijk ook alles met natuur en landbouw wat daaraan raakt, dus die zal dat voor zijn rekening nemen. Weet u dat ook vast. Ik begin met de overall reflecties en dan ga ik maar gewoon een aantal opmerkingen langs die u in de eerste termijn heeft gemaakt. De PvdA zei kan er nou niet een korte samenvatting komen ook in eenvoudige taal, zodat mensen zich meegenomen voelen en ook voor andere duidelijk is waar die omgevingsvisie over gaat. Dat is een goede

suggestie, die nemen we over. Daar gaan we werken aan een samenvatting en het is een goed idee om dat ook inderdaad in die zin op de toegankelijkheid en de eenvoudige leesbaarheid daarvan te letten. Dus dank voor die suggestie. Partij voor de Dieren die vroeg, die visie hoe zit het nou eigenlijk met de visie? U heeft natuurlijk in de huidige visie kunnen zien dat het zowel op thema's als ook in de gebiedsuitwerking krijgt u nu veel meer inkleuring dan die in de huidige visie. Dat daar wel echt ook wel heel veel staat wat voor ambities ze hebben, hoe we dat een plek willen geven en wat voor principes we daarbij hanteren. Kijk, het is niet één blauwdruk. Ik kom zo meteen daarbij het onderwerp gebiedsgericht prioriteren ook nog wel wat nader daar nader op terug. En ook hoe we die keuzes tussen verschillende schuulpunten daarin een plek willen geven.

De nota ruimte, daar vroeg de Partij voor de Dieren en de VVD vroegen daar allebei aandacht voor. De principes uit de nota ruimte is zelf bindend, dus het is niet zo dat alles wat in de nota ruimte staat per definitie in de omgevingsvisie land. We hebben er wel al naar gekeken ook naar de ontwerp nota ruimte en we zien niet echt direct nou schuulpunten of punten waarvan we zeggen dat dat daar sluit het absoluut niet op elkaar aan. Je ziet wel soms nuanceverschillen of prioriteiten die het een iets anders stelt dan de ander, dat kan en dat dat hoeft elkaar ook niet te bijten. Dus wil ik ook een zienswijze indienen op de nota ruimte, heb ik gisteren natuurlijk ook bij de mededelingen aangegeven.

De voorzitter: Meneer Van Essen? Ik zocht even een natuurlijke punt, u kunt heel snel praten. U heeft een interruptie van de heer Travaille.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Ik begreep niet goed dat dat het antwoord was dat ons verzoek om- Wat is nou eigenlijk de visie in de Omgevingsvisie? Ik kon er niet helemaal uit het antwoord opmaken waar dat dan terecht komt en of dat nog komt.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Wat ik zei is dat natuurlijk in ons huidige Omgevingsvisie staat gewoon per thema heel duidelijk een visie, waar willen we naartoe en wat vinden we belangrijk bij de verschillende thema's en wat zijn de opgaven? Wat voor uitgangspunten hanteren we daarbij. En daarnaast hebben we een gebiedsgerichte uitwerking dat is echt natuurlijk een additioneel kan je zeggen aan de huidige visie, want daar hebben we wel een vrij globale uitwerking per gebied. We gaan nu naar die verschillende deelgebieden toe conform het UPLG met een veel uitgebreidere inkleuring van die gebieden, met ook de schuulpunten en ook de prioriteiten per gebied. Daar komt dat in terug. Het is niet zo, maar daar kom ik zo meteen bij het thema gebiedsgerichte uitwerking ook nader nog op terug, dat dit nou een volledige blauwdruk wordt de Omgevingsvisie waarin we ieder gebied volledig, iedere vierkante kilometer beschrijven wat waar gaat komen. Dat is het niet. Dat zou ook niet passen bij onze sturingsfilosofie. Dus in onze ogen zit zowel in de combinatie van die thematische uitwerking en die gebiedsuitwerkingen, zit visie. Dat is uiteindelijk de basis. Ik denk in de samenvatting en zeker in een toegankelijke samenvatting kan natuurlijk als geheel nog wel meer zeg maar als een soort overzicht van het geheel komen, waardoor nou dat misschien nog meer het karakter krijgt van oké hier zien we een snapshot van het geheel.

De voorzitter: Meneer Travaille.

Anjo Travaille: Dan leg ik de wens maar neer om ook inderdaad een overall visie niet alleen in de samenvatting, maar ook een overall visie over de thema's en over het hele gebied heen neer te leggen. Wat voor provincie willen wij zijn? PvdA vroeg om, Volt vroeg erom, wij vroeger erom allemaal in eigen woorden. Maar wat voor provincie willen we zijn en wat voor richting willen we op? Ik denk dat dat wel een onderdeel is wat hoort in de Omgevingsvisie en niet alleen per thema of per gebiedje.

De voorzitter: Meneer Travaille, dat is eigenlijk uw statement. Dat is misschien ook wel iets waar we het in de tweede termijn met elkaar over kunnen hebben, want ik hoorde geen-

Huib van Essen: Dat is misschien wel goed om te noemen, dat er is ook een overall hoofdstuk. En dat is in de huidige visie ook, hoofdstuk twee en daarin staat ook dat overall plaatje genoemd. En in de wat u nu heeft gekregen is nogmaals is niet de visie zelf, dat zijn echt de veranderingen, dus ook daarin wordt u nog bediend. Dus dat is nog in aanvulling wat ik net zei. Hoofdstuk twee, overall visie deel. Ga ik door, voorzitter.

De voorzitter: Nou even niet, een moment alstublieft. Mevrouw Ghijsels heeft een interruptie.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Maar ik weet niet of ik hem nou op dit moment terecht zal maken, maar ik hoor u zeggen nota ruimte overal liggen wat nuanceverschillen maar eigenlijk gaat dat wel- Sluit een en ander mooi aan, terwijl ik in mijn beleving gisteren in ieder geval heb gewezen op een aantal specifieke zaken die volgens mij helemaal niet zo mooi aansluiten, maar nou die zien onder andere toe op een aantal specifieke thema's ten aanzien van hun cultuurhistorische gebieden bijvoorbeeld. Of komt dat later nog?

Huib van Essen: Op het onderwerp cultuurhistorie zou mijn collega nader ingaan, maar kan ik u vast verklappen dat wij daar geen licht zien tussen wat er in de nota ruimte staat en wat Rijksbeleid is en wat onze doorvertaling is. Maar dan zal op dat onderwerp zal collega Van Muilekom zo nader ingaan. Goed, ga ik verder met een paar overall overkoepelende reflecties. Relatie met het ruimtelijk arrangement werd gevraagd door BBB. Binnen die ontwerpwijziging van de visie zal ook op verschillende plekken verwezen worden naar afspraken met het Rijk die gemaakt zijn in het kader van het ruimte arrangement. Dus dat gaat er zeker ook in terugkomen. Aantal vroegen ook fracties naar de provinciegrens overstijgende effecten relatie, met buur provincies. We werken nauw samen met verschillende buurprovincies, ook bijvoorbeeld onder andere in de NOVEX gebieden. Denk aan Groene Hart, denk aan Utrecht, Amersfoort en wat voor een deel ook reikt Barneveld en Nijkerk, denk aan Arnhem, Nijmegen FoodValley, wat vanzelfsprekend ook in Gelderland ligt. Schipholregio en ook een heel aantal programma's, dus dat heeft echt ook een die dat krijgt ook invulling. En ook in de omgevingsvisie daar de wijziging daarvan organiseren apart ook ambtelijke afstemming met de buurprovincie. Daar is aandacht voor. PVV die vroeg wanneer is nou de eerstvolgende keer dat we als PS wijzigingen kunnen vaststellen? Dat is bij de vaststelling volgend jaar van deze visieverordening. Dan stelt u die vast, kunt u ook amenderen dus dat is dat eerstvolgende moment. Dan kom ik bij oh- En dan was nog de vraag over doorwerking van Europees beleid, dat was een vraag van Volt. Bijna vanzelfsprekend zou ik bijna zeggen. In het hoofdstuk visie schetste de positionering van de provincie Utrecht binnen de nationale, maar ook de internationale context. En daar waar aan de orde schetsen we ook in de verschillende thematische hoofdstukken waar specifieke Europese kaders van toepassing zijn en de relaties daarmee dus. En ook de vertaling van Europees beleid naar onze opgave, dus dat dat zult u daar ook in terugvinden. Even kijken dat wat betreft de overkoepelende reflecties. Kom ik op het gebiedsgericht prioriteren, keuzes maken. Allereerst was de vraag vanuit het CDA daarover van prioriteitsstelling, hoe vindt dat plaats? Hoe worden we daarin meegenomen? In het ontwerp zult u voor alle gebieden een gebiedsgerichte uitwerking aantreffen. En dat is echt een best een uitgebreide uitwerking voor ieder van die deelgebieden en dat wordt ook ter visie gelegd. Daar zullen ook uiteraard zienswijzen op ingediend kunnen worden, ook bijvoorbeeld door de regio's of door de betreffende gemeentes. U kunt daar ook reflecties op geven bij de bespreking begin volgend jaar. En uiteindelijk zullen we dat meenemen in de nota van beantwoording en stelt u dat volgend jaar vast. Dat ook integraal onderdeel van deze visie. En dan kom ik wel bij een belangrijk onderwerp, want ik denk wat vanuit best veel fracties heb gehoord en dat zijn ik leg ze bewust even naast elkaar omdat ze ook denk ik wel op gespannen voet met elkaar kunnen staan. Aan de ene kant hoor ik een heel aantal fracties zeggen van hoe zit het nou precies met keuzes maken in die gebiedsgerichte uitwerking? En dat gaan we zeker doen. U heeft ook in de stukken kunnen vinden per gebied prioriteiten, waar we zeggen dit zijn de belangrijkste opgaven per gebied. Maar ik heb een aantal van u ook horen zeggen kunt u voor zo'n gebied ongeveer alle opgaven al te kaart zetten? En voor een groot deel is dat natuurlijk al voorzien in onze in de kaarten die zitten bij de visie en de verordening. Daar staan voor thema's staan de belangrijkste woningbouwlocaties. De Metropool poorten, de regio poorten, daar staan de belangrijkste uitbreiding van het elektriciteitsnet op. Er staan zoekgebieden voor waterberging op om zo een aantal zaken te noemen. Een aantal van u suggereerde ook van ga nou per gebied helemaal inkleuren hoe dat eruit gaat zien. En dat zult u er niet in aantreffen, ook omdat dat niet past bij de sturingsfilosofie. Sturingsfilosofie die ook zegt provinciaal wat moet, maar ook lokaal wat kan. We hebben natuurlijk ook via een programma wonen en werken ook een systematiek dat we ook met input van gemeentes en initiatieven die er zijn uiteindelijk dat die puzzel leggen. We hebben natuurlijk gebiedsprocessen voor het landelijk gebied, waarin we niet van tevoren zeggen en dit is het eindplaatje en u mag ja of nee zeggen. Nee, natuurlijk je gaat met die gebiedspartijen in gesprek om die puzzel te leggen. Dus beiden is waar, we maken keuzes in de thematische hoofdstukken de gebiedsgerichte uitwerkingen. En in de gebiedsgerichte uitwerking ook echt per gebied, dit zijn daar de hoofdprioriteiten. Maar dat geeft ook daarbinnen nog ruimte om nou zeg maar per gebied ook wel meer op detailniveau de puzzel te leggen. En dat is eigenlijk hoe we dat invulling willen geven. Dus ja, prioriteitsstelling zit erin en tegelijkertijd is er ook ruimte voor initiatieven en ruimte om samen met gemeentes en andere partners dit verder invulling te geven. Ik zie een interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Ik ook. De heer De Jong, gaat uw gang.

Amos de Jong: Dank u wel, voorzitter. En allereerst dit is een heel helder antwoord, niet een antwoord waar wij het mee eens zijn maar het is wel helder. Het klopt inderdaad dat er kaarten ook in wijzigingen en ook in de huidige Omgevingsvisie zitten over de elementen die gedeputeerde net noemt. Maar ik wijs ook even want de gedeputeerde wijst naar de sturingsfilosofie en in het huidige stuk staat daar naast wat gedeputeerde net zegt, dat wij gebieden wel voldoende waarborgen waar dat nodig is. Bijvoorbeeld als belangen elkaar in een weg zitten en dit een keuze vraagt. Of als bescherming nodig is tegen denken en handelen vanuit kortetermijnbelangen. Precies deze zin, voorzitter is wat ons de afgelopen ren dwars zit in de transitie van het landelijk gebied om maar een onderwerp te noemen. Zou het dan niet een idee zijn om in deze versie van de Omgevingsvisie toch gericht een aantal keuzes te geven, zodat de ondernemers eindelijk weten waar ze aan toe zijn?

De voorzitter: De heer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, voor een deel, dat gebeurt ook. Dat zit voor een deel in de uitwerking van het UPLG's, waarin natuurlijk echt een aantal ook weer verdergaande keuzes zitten dan eerder. En tegelijk zat dat ook voor een deel al in onze verordening of in een in een visie. Ik noem maar wat de NNN gebieden die staan ingetekend op de kaart en ook waar we die nog willen realiseren. Als het gaat om grondwaterbeschermingsgebieden, die staan op de kaart en die hebben ook echt daar hangen ook regels aan ook. Daar kunnen heel veel dingen niet. En dus de suggestie dat wij alleen maar ambities opschrijven en dat niet doorvertalen, die herken ik niet. Wij hebben dat echt- Die doorwerking zit daarin in de visie en ook in de verordening. En we gaan daar op een aantal onderwerpen dus een stap verder dat op een aantal thema's, plus dat we per gebied zeggen dit zijn hier de topprioriteiten. En dat laatste gaat helpen op het moment dat er spanning is tussen verschillende opgaven in een gebied. Dat wil ik ook kunnen zeggen. Ja, maar hier vinden we dit toch wat belangrijker nog dan dat. En dat gaat ons en ook onze partners helpen.

De voorzitter: De heer De Jong, wilt u nog een tweede interruptie? Gaat uw gang.

Amos de Jong: Dank u wel, voorzitter. En nou dat laatste ben ik heel erg met gedeputeerde eens. Dat die topprioriteiten gaan helpen. Ik zou nog wel graag een duiding willen hebben van wat topprioriteiten zegt voor provinciale overheden. En sorry voor gemeentelijke overheden en ook waterschappen betekent dat. Dus als je daar niet aan houdt wat gebeurt er dan? Een tweede vraag voorzitter is, het klopt er staat een aantal dingen op. Maar er staan ook een aantal dingen gewoon niet op die wel noodzakelijk zijn. Dat zijn de natuurverbindingen bijvoorbeeld die we nog moeten gaan realiseren. Dat zijn natuur niet zijnde NNN bijvoorbeeld de groene contouren en andere natuurgebieden, maar dat zijn ook gebieden waar we een drastisch hoog waterpeil moeten hebben om die condities voor die transitiewaarde kunnen maken. En dat zijn volgens mij precies de elementen waar ondernemers naar zoeken en bewoners van die gebieden. Hoe hoog moet het waterpeil nou zijn? Wat voor natuur gaan we hier realiseren, zodat ik kan weten welke ondernemersvrijheid ik wel of niet heb. Dus kunnen we op in die gebieden niet nog een stap verder gaan?

De voorzitter: Heer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, dat dat wordt die problematiek wordt natuurlijk heel duidelijk ook gekoppeld aan gebieden. Maar het is niet zo dat we in de Omgevingsvisie verordening precies gaan zeggen in dit gebied gaan we naar dit soort peil toe. Naar zo'n peil. Dat is echt een vertaling die ook een keuze, die uiteindelijk ook in die gebiedsprocessen moet volgen. We zullen wel aangeven in dit gebied zijn dit de belangrijkste opgaven, dus ik hoop dat het een antwoord is op het antwoord op de vraag van de heer De Jong. Dus die betreft het prioriteren. En ik merk ook in de Staten aan de ene kant hoor ik een aantal fracties die zeggen, maak nou overal de keuzes. En ik hoor tegelijkertijd hoorde ik ook, volgens mij was het met name de VVD die zei van laat het nou allemaal zo veel mogelijk open dat eigenlijk de gemeentes overal alles kunnen in kleuren. En volgens mij doen wij van beiden een beetje. Waar het nodig is maken we keuzes en stellen we kaders en binnen die kaders geven we gemeentes ruimtes om uiteindelijk per gebied de goede invulling te gaan maken. En dat is wat ons betreft ook wat past bij de sturingsfilosofie.

De voorzitter: Meneer Van Essen, u heeft- Meneer De Jong, wilde u nog een laatste afsluitend woord in deze? Daarna komt mevrouw De Widt en daarna mevrouw Hoek. Gaat uw gang, meneer De Jong.

Amos de Jong: Voorzitter, ik wil het eigenlijk ook, gezien de tijd gewoon niet vertragen. U heeft me twee keer de kans gegeven en ik denk dat er goede antwoorden kwam. Ik wilde met een zin afsluiten is dat ik het begrijp, maar ik denk

dat dat niet een juiste keuze is. En dat we toch in de regio's duidelijkheid moeten geven. Daar zullen wij met een voorstel voor komen.

De voorzitter: Misschien kunt u in de tweede termijn dadelijk even ingaan op wat u dan precies voorstelt. Mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel. Ik dank de heer Van Essen voor de wat nadere duiding over wat we nou van die gebiedsgerichte invulling kunnen verwachten. Ik vraag me nog steeds wel af. U geeft aan prioritering dat doen we op basis van dingen die moeten zoals bijvoorbeeld met het NNN en wat we ook al heel lang aangeven. Maar dan lijkt het soms een beetje alsof prioritering alleen maar vanuit het negatieve wordt ingegeven, wat er niet kan. En ik zou zo graag willen dat er in die visie ook duidelijk is wat we met prioritering wel willen en in sommige gebieden dus echt absoluut altijd en eeuwig de voorrang zullen willen geven. Kunnen we dat verwachten?

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, nou, u heeft kunnen lezen in de stukken dat we bij de gebiedsgerichte uitwerking voor ieder deelgebied dus Kromme Rijngebied, Groene Hart, de Heuvelrug, drie prioriteiten benoemen en die zijn positief geformuleerd. Dat is wel de zaken die we opgaven die we voor die gebieden prioriteit geven. En die zijn niet negatief geformuleerd. Dus wat we daar meer willen op de Utrechtse Heuvelrug, ik denk dat niemand verbaasd, is bijvoorbeeld natuur dat is echt een topprioriteit. In het stedelijk gebied zal ook niemand verbazen, is wonen, werken bereikbaarheid topprioriteit. Dat is positief geformuleerd.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek, ik zag uw vinger. Even snel hapje en dan kunt u, heeft u het woord. Gaat uw gang.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag. 50PLUS heeft nog een vraag in het verlengde van Volt, ik had hem hier ook staan. Hoe is het overleg met de naburige provincies van rivieren, kanalen, water et cetera? Ik neem toch maar even als voorbeeld bijvoorbeeld de Vecht. Dat is heel lang is dat hetzelfde vanaf Utrecht. Maar na Vreeland richting Muiden, is de ene kant is naar Noord-Holland en de andere kant is het Utrecht in de lengte. Dus dat is heel verwarrend voor gebruikers voor de recreatievaart en dergelijke. Want opeens mogen ze daar, ik heb het nagevraagd bij Noord-Holland, daar hebben ze geen verordening over de Vecht zeg maar. Je mag aanmeren zo lang als je steiger is, is die vijf meter helaas. Is die 30 meter nou veel plezier. Dus hoe kan dat geharmoniseerd worden in overleg, dat we want zo'n pleziervaarder die ziet niet opeens hier van o, soms staat er wel een bordje, soms staat er geen bordje. U nadert een andere provincie. Hoe kan dat geëgaliseerd worden dat het eigenlijk die regelgeving daar overal hetzelfde is? En dan heb ik het ook met rivieren, maar ook met kanalen bijvoorbeeld, en ook gewoon in algemeen water. En meteen in vervolg voorzitter, ook over water. Het werd net ook al door Volt eigenlijk al genoemd, waterpeilen dat dat dan moet hoger of lager om allerlei redenen. Maar er staat niet een schot in een weiland, want dit is Noord-Holland en dit is Utrecht. En hier hebben we deze regels en daar hebben we deze regels-

De voorzitter: Eigenlijk provincie overstijgende afstemming vindt plaats en hoe gebeurt dat?

Mieke Hoek: Precies.

De voorzitter: Helder. Dan geef ik meneer Van Essen het woord, gaat uw gang.

Huib van Essen: Mevrouw Hoek, de die afstemming vindt plaats en dat waarbij we ook kijken hoe kunnen we dingen natuurlijk goed op elkaar afstemmen en waar mogelijk ook harmoniseren. Maar soms heb je natuurlijk ook gewoon wel verschillen tussen provincies, iedere provincie heeft ook zo zijn een eigen beleidsruimte, dus dat is hoe we daarmee omgaan. Ja, dat. Kom, er waren nog meer vragen.

De voorzitter: Nog één interruptie heb ik gezien van de heer Gilissen, klopt dat? Ja, gaat uw gang. Oh en meneer Van den Dikkenberg.

Dimitri Gillissen: Ja, die was eigenlijk eerder, hoor.

De voorzitter: Nou, dat is heel netjes van u meneer Gilissen. Dan meneer Van den Dikkenberg, u heeft het woord.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Woorden naar mijn hart lokaal wat kan en provinciaal wat misschien nodig is. Maar toch denk ik dat wij ook provinciaal meer kunnen kiezen en meer keuzes kunnen maken zonder dat het helemaal vastgelegd wordt. En ik heb gisteren daar als voorbeeld bij gebruikt die stroomstations, de hoogspannings-middenspanningsstations, die op de kaarten in een van de SPS-sessies best wel overal aanwezig waren, die zoekgebieden. En volgens mij kunnen wij daar ook gewoon veel duidelijker in sturen dat die hoog industriële gebieden ook ergens bij een industrieterrein komen, dat daar kunnen we gewoon in sturen. Dat kunnen we op kaarten aangeven waar ze kunnen komen, mogen komen en waar ze gewend zijn. En dat ze niet overal zomaar midden in de polder geklopt worden omdat het nou eenmaal de goedkoopste manier is. Daar kunnen wij toch veel meer in sturen dan dat we nu doen en nu zijn we vooral faciliterend?

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, ik denk niet dat we nu alleen faciliterend zijn, want wij kijken bij locatiekeuzes voor hoogspanningsstation wel degelijk waar het naar kan. Onze verordening geeft natuurlijk best wel wat restricties. Utrecht-Noord de eerste drie locaties zijn afgevalen vanwege de Hollandse Waterlinies. Hartstikke sturend. Dus in die zin veel van dat soort zaken zitten ook in ons beleid. En ook wat we wel denk ik kunnen doen bij hoogspanningsstations is nog eerder met de netbeheerder ook voor stations iets verder in de tijd al gaan kijken locatiekeuzes voorbereiden. Tegelijk is het ook wel een technisch systeem waarin niet alles op iedere plek kan. Het is natuurlijk ook wel een systeem, waarbij een station wel echt in een bepaald verzorgingsgebied ergens moet landen. En zo je kan de randen daarvan opzoeken, maar je kan niet zeggen we doen het 15 kilometer verderop. Net als je een tankstation ook echt langs de snelweg moet doen. Daar kan je mee schuiven, maar ik kan hem niet twee kilometer langs een langs een klein dorpsweggetje doen, dat heeft niet zoveel zin. Zo geldt dat ook voor dit netwerk. Ik zag nog een hand, voorzitter.

De voorzitter: Ik vind het fijn dat u helpt bij het voorzitten, dank u wel. Maar dat is altijd, dat helpt altijd. Maar ik kijk eerst even naar meneer Van den Dikkenberg of die misschien nog een herhaalde vraag heeft of? Gaat uw gang.

Bertrick van den Dikkenberg: Want voorzitter, ik ben het daar deels mee eens. Kijk je moet natuurlijk kijken naar het systeem. Alleen wat je ziet op die wat we toen op de kaart heel erg zagen, is dat dat ze gewoon overal tegen de plaatsen waar groeikernen komen, et cetera gedropt worden. En volgens mij moeten wij heel duidelijk gaan afbakenen dat we ze of tegen een kern aan willen of wat dan ook, maar dat ze niet overal middenin gebied zomaar zes hectare of vijf hectare neergeploft worden als afgezet gebied. Want dat is volgens mij ook geen zorgvuldige ruimtelijke ordening als je dat nastreeft.

Huib van Essen: Voorzitter, dat ben ik met de heer Van den Dikkenberg eens. En ik denk dat als het gaat om de zoekgebieden voor de PMI projecten die wij bijvoorbeeld ook in de verordening of in de visie op de kaart benoemen. Ik neem dit mee als aandachtspunt dat we daar niet te klein, dat we dat we dat met vlekken doen en niet met kleine punten. Want dat is eigenlijk denk ik- En dat we daarbinnen ook aangeven en dat is sowieso- Kijk we hebben landschapsregels en als een hoogspanningsstation een plek moet worden gezocht, pak weer Utrecht-Noord en dan zeggen we doe dat zo dicht mogelijk bij tegen al bestaande verstoringen aan. Tegen de snelweg, tegen een tankstation. Amersfoort-Noord hetzelfde, als het in de buurt van Bunschoten land waar nu de wat nu uit is gekristalliseerd. Daar gaan zo diep mogelijk tegen dat bedrijventerrein aan zitten en niet daar ver vandaan. Dus dat zijn ook allemaal zaken die we ook bij de uitwerking ook wel degelijk meegeven aan de initiatiefnemer, in dit geval TenneT. En dat schrijft ons beleid ook al voor.

De voorzitter: Meneer Van den Dikkenberg.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, ik wilde niet in de casuïstiek vervallen, maar nou daagt gedeputeerde me toch uit, want we hebben hier bij de vorige keer bij de omgevingsvisie behoorlijk uitgebreid gesproken over de West partijen. En tot de grote verbazing wordt het nieuwe station bij Bunschoten in de West partijen geprojecteerd, omdat dat zo'n beetje het beste plekje was, misschien er tegenaan. Maar ze zitten in ieder geval in detail opgenomen. En dan denk ik van dan landt die dus ergens op een kwetsbaar punt, waar we met zijn allen statenbreed destijds van gezegd hebben van dan moeten we volgens mij goed beschermen en ook over waken dat die West partijen niet dichtgebouwd wordt.

De voorzitter: Dat is misschien ook iets voor in de tweede termijn even verder met elkaar ook van gedachten te wisselen. Dank u wel. Meneer Gillessen geeft voor de tweede keer zijn beurt weg en dat is aan mevrouw Ghijsels. Gaat uw gang.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Oh nou, kijk eens aan. Nou ik wilde op dit thema toch heel even verdergaan, want ik hoor de heer Van Essen zeggen Utrecht-Noord feitelijk als goed voorbeeld noemen. Kijk hier liep het goed, maar feitelijk is de provincie Utrecht heeft daarmee de hele versnelling tijd verloren, als dat al van tevoren beter in kaart was gebracht. Hetzelfde in het Gein gebied, daar is natuurlijk een heel proces wat heeft plaatsgevonden rondom Amsterdam ook in de buurt van het industrieterrein. En ook hier dreigt de goedkoopste oplossing, dat is dan in deze context het Gein gebied, dreigt te vallen. Dus ik denk dat dat op dit moment nog steeds best wel passief aan de orde komt in de provincie Utrecht. En de voorbeelden die u noemt juist daar een illustratie van zijn, in tegenstelling tot hoe u het inkleurt.

De voorzitter: Het is volgens mij ook aanhakend op het verhaal van de heer Van den Dikkenberg, misschien ook even in de tweede termijn of we daar iets mee kunnen. Meneer Van Essen, wilt u er nu op reageren?

Huib van Essen: Ja, heel kort. Het zijn niet de goedkoopste opties waar we naar kijken, het zijn de landschappelijk en in alle belangen afwegend, sturen wij steeds op de beste opties. En daar zijn heel veel belangen die daar een rol bij spelen. Dat is een. Twee Utrecht-Noord is niet een best practice. Sterker nog, dat heeft natuurlijk een vrij langdurig zoekproces geweest en dat is ook echt iets waar we van moeten leren. En dat is ook waarom ik zei dat bij nieuwe stations wat verder in de tijd het helpt dan veel eerder om zo'n zoekproces te starten. En dat is ook waar we met de netbeheerders over in gesprek zijn. Dat ik denk dat het gunstige onderwerp energie, infrastructuur want dit was als een soort voorbeeld volgens mij. Zo kwam het ook binnen vanuit de vraagstelling om dat hiermee af te sluiten. Maar ik denk dat de heer van Gilissen ook nog een vraag heeft of niet, voorzitter?

De voorzitter: Ik denk het ook. En inderdaad laten we proberen het op hoofdlijnen te houden. Maar goed. Illustratief voorbeelden, dat kan altijd. Meneer Gilissen wil woord.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, toch mijn vraag, want ik had het gevoel ook dat dat mevrouw Ghijsels ook wilde doorvragen op het volgende punt. Dus vandaar dat ik mijn beurt weggaf. Toch even goed om de werking ook van die gebiedsprioriteiten te snappen. Ik heb in mijn eigen bijdrage aandacht gevraagd voor wat ons betreft de drie belangrijkste prioriteiten voor deze provincie. En wonen staat er op 1 en die zou je vooral voor een aantal gebieden kunnen vertalen, ook naar het behouden van leefbaarheid. Voor een gebied als Utrechtse Heuvelrug, staat wonen, leefbaarheid niet in die drie prioriteiten. Dus mijn vraag zou zijn hoe verhouden uiteindelijk het is wat is de meerwaarde van die gebiedsprioriteiten als ze zich verhouden tot de grote opgave, noem ik het even waar de hele provincie voor staat.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Is een goede vraag in de zin van dat betekent niet als iets in een gebied niet als topprioriteit staat. dat het daar niet een belangrijke opgave kan zijn. En zeker in delen binnen zo'n gebied kan je natuurlijk best ervoor kiezen. Je zegt hier geef je toch prioriteit aan deze opgave, maar dan- De vraag dan het is wel als je kijkt naar het gebied als geheel en als dingen gaan schuren, dan ligt het voor de hand om als eerste toch naar de topprioriteiten te kijken. Dus pak in het stedelijk gebied, dan zul je soms misschien iets vaker een concessie doen aan cultuurhistorie dan in een gebied waar dat een topprioriteit heeft. Of als je kijkt naar misschien moet ik dat niet, maar ik denk dat dat u mij kunt volgen, dat als je zegt naar de topprioriteiten in een gebied. Zodra dingen gaan schuren, gaan die in veel gevallen voor. Het betekent niet dat die andere zaken daar niet ook een plek in krijgen. Dat zult u ook in de gebiedsuitwerkingen teruglezen. Wat u er nu van gekregen heeft is echt een hele korte snapshot, waarin we eigenlijk vooral aangeven dit zijn de belangrijkste prioriteiten en dit speelt verder. En dat wordt echt veel meer gelardeerd met voorbeelden en ook zaken die in dat gebied gaan landen. Ook in op de Utrechtse Heuvelrug zullen bijvoorbeeld hoogspanningsstation moeten landen. Dat zult u ook in de teksten teruglezen. Dat is niet meteen de topprioriteit daar, maar het moet ook een plek krijgen. Tegelijk als er ergens een nieuwe ontwikkeling is maar een spanningsveld in zit, dan gaat onze mensen ook de buitenwereld helpen dat we zeggen in dit gebied als heel geheel, is zijn dit toch wel de topprioriteiten.

De voorzitter: Meneer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik denk dat uit deze wisseling tussen mij gedeputeerde ook wel blijkt dat het af en toe een beetje zoeken is wat prioriteit is, wat de topprioriteit betekent, hoe je dingen zou moeten afwegen. Dus ik zou toch ook wel graag het oproep willen doen en volgens mij heeft de gedeputeerde zelf net heel goed aangegeven hoe mijn fractie daarin zit. Maar dat we toch ook in de vervolgstappen kunnen verhelderen eigenlijk over hoe wat die gebiedsprioriteiten daarmee zijn en ook wat het aanmerken als topprioriteit ook betekent. Want ik zou hier nogmaals willen herhalen, wat ons betreft geldt voor de hele provincie dat we kijken naar levendigheid. Dat leefbaarheid- Dat we kijken naar ook kansen voor woningbouw en werkgelegenheid. Dus fijn als dat ook in het vervolg mee zou kunnen worden genomen. Graag een toezegging daarop.

Huib van Essen: Voorzitter, misschien toch één ding. Als ik kijk naar de het advies van Utrecht advies, dan is het ook echt om het gebiedsgericht te doen. En wel te kijken naar wat er in bepaald gebied nou echt speelt en waar een gebied zich ook voor leent. En niet ieder gebied leent zich voor alles in gelijke mate en dat proberen we hier ook maar invulling te geven. En wij beseffen heel goed dat gebiedsgericht prioriteren aangeeft wat iets wat nog belangrijker is dan andere zaken en daarmee zet je iets andere zaken op een iets lager plan in zo'n gebied. Nogmaals betekent niet dat het daar geen plek kan krijgen, maar wel op een iets lager plan. Dat is ook dat hoort ook wel een beetje bij prioriteren. Het is ook heel makkelijk om te zeggen we gaan prioriteren, want ik weet nog toen het advies van Utrecht advies hier kwam, zei iedereen dat is goed. dat moeten we gaan doen. En dit hoort daar ook wel een beetje bij, want als je zegt voor de hele provincie heeft alles dezelfde prioriteit, dan ben je niet gebiedsgericht aan het prioriteren. We vinden de kenmerken van het gebied en de lokale ook karakteristieken, historie en waarden heel erg belangrijk om mee te wegen, wat we waar een plek willen geven. En daar komt deze systematiek uit voort.

Dimitri Gilissen: Meneer Gilissen. Voorzitter en ik ken de achtergrond ook van deze gedeputeerde als het gaat over zijn kennis van cijfers en BERTA en zo. Maar het is dus inderdaad ik ben het met hem eens. Het is geen optelsom, het is geen formule die uiteindelijk leidt tot de gevraagde uitkomst die zeg maar het ideale resultaat geeft optimum geeft tussen verschillende prioriteiten. Ik stel alleen wel vast en dat geeft hij in zijn eigen voorbeeld wil natuurlijk ook aan, op de Heuvelrug zal ook ruimte moeten worden gezocht voor energieopwekking en energie transport en het opslaan van energie. Dus het bestaat naast elkaar en het enige wat ik zou willen vragen eigenlijk in het uitwerken ook met die medeoverheden, probeer de systematiek met gebiedsgericht, want daar zijn we ook als VVD voor, maar ook scherp te krijgen over wat dat in de praktijk bij de verschillende afwegingen probeert, betekent. Dat is waarnaar ik op zoek was.

Huib van Essen: Voorzitter, dat is een goede. Ik denk dat ook dat die gebiedsprioriteiten zomaar vanuit gemeentes en regio's best nog wel wat reacties zullen oproepen. En het is volgens mij typisch iets wat we ook komende tijd met elkaar moeten gaan ondervinden. Want ik denk dat we allemaal wel en dat heb ik ook in deze zaal vaak gehoord, dat u zegt we moeten ook wel voldoende richting geven en we moeten tegelijk de ruimte laten, ook voor lokaal maatwerk. En dat proberen we precies met deze systematiek op een goede manier bij elkaar te brengen. Is het een panacee waarmee je iedere discussie vermijdt? Nee. Geeft het richting en daarmee ook wel ruimte. Ja, dat denken wij wel. Ik ga mijn betoog vervolgen, voorzitter. Dit ging over het prioriteren.

Dat er was nog een vraag van even kijken- Dat ging over die ik ben even de fractie kwijt. Die van zijn het nou de UPLG gebiedsindelingen die wij hanteren? Het antwoord is ja. Wij volgen precies de indeling plus het stedelijk gebied. Die stond natuurlijk niet bij het UPLG, maar die hanteren wij ook.

Er wordt ook een aantal fracties gerelateerd aan de scenariostudie die we hebben laten uitvoeren. De die wordt, komt ook terug in de visie en dat zal ook aangehaald worden en met daarbij ook een kleuring, welke elementen we uit die studie op welke manier meenemen. Dan- Dat was onder andere een vraag ook van Volt.

De voorzitter: Gaat uw gang, Meneer De Jong. Interruptie.

Amos de Jong: Dank u, voorzitter. Ik wil ze een beetje sparen over de avond, maar de gedeputeerde zegt dat het wordt meegenomen zonder te zeggen welke dan. Dus gaan we van alle vier de scenario's een beetje shoppen, of is er een scenario van die vier leidend? Hoe gaan we dat doen?

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, wat wij eigenlijk constateren, is dat er voor verschillende deelgebieden verschillende scenario's is wat misschien de overhand- Dus het is niet één scenario voor de hele provincie. Maar dat we eigenlijk meer, ik zou het woord shoppen er niet aan willen plakken, maar dat je wel- Kijk deze elementen van deze scenario's passen heel goed bij dit gebied. Op die manier willen we het, zullen we het meenemen. En nou u zult het terugvinden in het ontwerp en u kunt het dan ook in de bespreking in deze commissie daar uiteraard uw reflectie op geven, dat ook die mogelijkheid komt nog. Even kijken dan de sturingsfilosofie had ik gehad.

Dan kom ik bij de wonen en werken. Daar hoorde ik van het CDA eerst verdichten, dan bouwen in landelijk gebied dus wees daar terughoudend in. Kijk we zullen de grote woningbouwlocatie tussen uitbreidingen, zoals die nu staan ook in provinciaal programma wonen, werken ook aangeven, zeker de grotere in de visie. En in de visie-

De voorzitter: Meneer Van Essen, volgens mij is er nog een interruptie op het vorige onderdeel door de heer Gilissen. Dus dat probeer ik even af te ronden. Misschien moeten we toch gezien de systematiek even kijken of we niet per blokje of zo kunnen kijken, drie interrupties, want anders wordt het misschien wat veel. Maar u had nog een aanvulling.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik had al het vermoeden dat de gedeputeerde nu weggaat van het blokje algemeen. Dus vandaar dat ik mijn vraag ook wilde stellen, want ik heb in mijn bijdrage ook eigenlijk wel aandacht gevraagd voor die provinciale belangen. En de vraag die daarachter zat, misschien ben ik niet duidelijk genoeg geweest, is natuurlijk dat ik het vermoeden heb dat er vanuit het college het voorstel nog niet zou zijn om die provinciale belangen echt heel erg te gaan actualiseren. Klopt die aanname?

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, wij hebben inderdaad geen aanleiding gezien om bijvoorbeeld provinciale belangen te schrappen of te zeggen- Op tekstniveau worden zeker dingen geactualiseerd, maar het is niet zo dat er provinciale belangen worden geschrapt. We hebben daar ook in de aanloop daar ook en ook in de vele gesprekken die over zijn geweest, ook geen suggesties voor gehoord waarvan u zegt nou cultuurhistorie is toch niet echt een provinciaal landschap. Dat maar hebben we niet gehoord dus in die zin zijn we dat inderdaad niet voornemens, dus dat klopt.

Dimitri Gilissen: Dat zou mijn vraag toch wel zijn. Want nogmaals het voorbeeld dat de gedeputeerde noemt cultuurhistorie is superbelangrijk, moet er ook vooral in blijven. Alleen de manier waarop dingen opgeschreven zijn, zijn ook wel weer bepalend. Zeker omdat ze feitelijk het handvat zijn waarop de provincie bepaalt of bepaalde taken wel of niet worden toegerekend en of dat ook leidt tot nadere kader en regelstelling in de provinciale in de omgevingsverordening. Dus mijn vraag zou wel zijn als nou bijvoorbeeld uit de ter inzage leggen, brengen terinzagelegging van stukken ook blijkt dat dat tot nadere aanscherping behoeft. Kan dat wel, neem ik aan? Ook vanuit deze staat.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, als het gaat om de visie kunnen we natuurlijk het geheel heel gauw ter inzage worden gelegd, dus daar kan op gereflecteerd, kunnen zienswijze op worden ingediend. Ik denk wel als je het hebt over- Nogmaals wij hebben geen enkele concrete suggestie gehoord om bepaalde provinciale belangen te schrappen en ook niet in deze zaal en tot nu toe ook niet van de buitenwereld. Dus dat zou kunnen, maar het zou mij wel verbazen. Doorwerking naar de verordening is natuurlijk wel iets anders. Lang niet ieder belang werkt meteen een-op-een door naar de verordeningen, de manier waarop dat doorwerkt, is ook heel verschillend. Nieuwe Hollandse Waterlinie super strikt en andere dingen met heel veel afwegingsruimte, is echt heel verschillend. Dus een sommigen komen niet eens rechtstreeks terug in de verordening, dus dat dat is ook dat is echt wel heel verschillend.

Voorzitter, we gaan nu naar wonen en werken. Ik zei dat de naar aanleiding van de vragen van CDA en GroenLinks onder andere ook die zeiden eigenlijk van wees nou terughoudend met uitleglocaties. De manier waar we mee daarom willen gaan is eigenlijk heel vergelijkbaar met afgelopen jaren. En dat is echt ook wel kijken wat is gewoon nodig? We willen een goede woningbouwprogrammering hebben met voldoende locaties, waarbij de basisprincipes voor verstedelijken worden gevolgd. Waarbij we zeggen we zoeken zo veel mogelijk binnenstedelijk, we zoeken daarbuiten zoveel mogelijk bij knooppunten. En ook voor lokale vitaliteit hebben we ruimte, geven we ruimte. En we willen een en

één programmering die ook zorgt dat we die bouwambities waar kunnen maken. Dus voldoende locaties, dat is het uitgangspunt en dat daar hanteren we de aanpak voor het provinciale programma wonen en werken. Nou daarmee hebben we al een heel goed gevulde programmering. Is die nou al volledig gevuld tot en met 2040-2050? Dat niet. Daar is een aantal regio's echt nog wel zijn er extra locaties nodig. En daar hebben we ook trajecten voor lopen om daar in FoodValley en regio Amersfoort ook binnen programma samenwerking UNET-locaties voor te vinden. Dan vroeg GroenLinks daar ook bij hoe zit het nou met binnenstedelijk, buitenstedelijk? Die 10 procent, ik denk, mevrouw De Jong zei zelf al terecht, als ik Rhijnsburg mee ga rekenen, komen we ver boven die 10 procent. Dat klopt. 25.000 woningen op zeg nou misschien tot 2050 ruim 150.000, dan zit je al op nou 15 procent à 16 procent volgens mij. Dan hebben we het nog niet over een aantal andere uitleglocaties. Dus dan wordt dat dan neemt dat wat toe. Kijk als ik eerlijk ben denk ik niet dat we tussen nu en 2040 aan de huidige woningbouw lokaal voldoende hebben, daar zal echt wel iets bij moeten komen. Ervaring leert dat er ook binnenstedelijke locaties bij komen, dat er ook vaak bestaande locaties onderweg wel weer worden opgehoogd. En soms ook wel iets afvalt, maar vaker eerder vertraagt dat is vaker aan de orde. Tegelijk zien we dat we gewoon nog niet alle locaties hebben voor 2050, daar zullen ook alweer buitenstedelijke locaties bij moeten komen. Of dat nou dan precies die 10 procent is, ik vind het lastig om dat zo aan de voorkant precies in te schatten. We werken vanuit basisprincipes, dus dat is volgens mij heel duidelijk. Maar we willen ook wel echt voldoende locaties om die woningnood het hoofd te kunnen bieden. Dus u kunt erop vertrouwen waar het binnenstedelijk kan zullen we dat doen. En tegelijkertijd de pipeline moet ook voldoende gevuld worden en als dat een extra buitenstedelijke locatie vraagt om tot voldoende locaties te komen. Dan voelen we ons daar ook toe verplicht, dat dat is de systematiek van de afgelopen jaren. En zo willen we die eigenlijk ook blijven hanteren.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, interruptie.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Wat ik toch mis in het hele verhaal wat ik al een aantal keren heb geopperd, is namelijk de huursprong. Wat gaat u daaraan doen? We hebben twee gigantische congressen hierover gehad met de voormalige gedeputeerde van D66. Ik ben even zijn naam kwijt, hij kwam uit Amersfoort. Maar mevrouw De Wit weet het waarschijnlijk nog wel. Oh ja, die dus. En toen hebben wij grote congressen gehad en we gingen allemaal verlieten we de locatie van dit is het. En in Stichtse Vecht wordt het gedaan, in Utrecht wordt het gedaan door de woningbouwcorporaties, maar het zou natuurlijk over de hele provincie gewoon moeten gebeuren dat de huursprong niet groter is als je een gezinswoning achterlaat als oudere en je gaat naar een levensloopbestendige woning van 50 euro. Nu blijven ze zitten omdat ze de huursprong van 500, 600 of 700 euro gewoon niet kunnen opbrengen. En daardoor stagneert gewoon de doorstroming van de gezinswoningen. Waar we eigenlijk het golft, je hebt een gezin, dan worden ze zo gaan ze weg. Maar dan begint het weer opnieuw en daar gaat het om.

De voorzitter: Maar ik heb-

Mieke Hoek: De vraag is-

De voorzitter: Ik denk mevrouw Hoek dat dit toch ook wel iets is voor meer op een ander schaalniveau, maar daar zal ik de heer Van Essen ook even op laten reageren. Gaat uw gang.

Huib van Essen: Door, voorzitter. Er wordt natuurlijk gewerkt aan het programma volkshuisvesting, waar we ook binnenkort een startgesprek voor hebben. Ik denk dat dit een onderwerp is wat zich daar meer in thuisvoert. En daar kan ook gesprek gevoerd worden waar hoe ver rijkt onze provinciale rol hierin en wat ligt bij het Rijk dan wel gemeentes. Dus laat ik stel voor dat dat daar een plek krijgt. Is denk ik ook een onderwerp dat ook iets te specifiek is voor Omgevingsvisie verordening. Even kijken.

Dan was nog het vraag vanuit de SGP over wonen, werken over mantelzorgwoningen. Die zijn mogelijk al vergunningsvrij via rijksregelgeving. Dus dat is provinciale instructieregels voorkeur primair en dat gaat met name om tijdelijke mantelzorg wonen en onze regeling focust met primair op permanente woningen. Ik kom zo meteen over VAB nog te spreken bij het blokje beantwoording van voor de vragen voor collega Sterk. Dan kom ik bij de gezondheidsaspecten, met name ook het doorschuiven van ambitie is-

De voorzitter: Meneer Travaille, interruptie.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Ik had eerder een punt ingebracht om het aspect van overige benutting en de optoppen, splitsen en delen opties om die niet te verstoppem bij het hoofdstukje kleine kernen, maar dat gewoon een startpunt zijn eigenlijk van hoofdstuk wonen.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Eigenlijk, u zegt nou, goed benutten, neem dat mee in het hoofdstuk wonen. Volgens mij staat het er ook in, maar het lijkt me een goede suggestie omdat daar ook een plek te geven. Ik denk dat het er al in staat, maar laten we dat checken.

De voorzitter: Meneer Travaille.

Anjo Travaille: Het staat erin, het staat nu bij kleine kernen, maar je zou verwachten dat het gewoon bij een normale woningbouwopgave hoort.

De voorzitter: Meer als uitgangspunt bedoelt u, oké. Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, meneer Travaille weet natuurlijk nog niet wat er in de teksten staan, is straks toegestaan de hele visie en verordening. En ik ben het met u eens, dit gaat over meer dan kleine kernen. Dus volgens mij moeten we zorgen, het staat genoemd en we zullen zorgen dat we het niet alleen dat we duidelijk maken dat het niet alleen over kleine kernen gaan. Dus dat wordt genoteerd, dank voor het aandachtspunt.

Gezondheid verschuiven wij nou onze doelstelling voor WHO of voor gezonde lucht? Hij kwam gistermiddag of middag was het, bij de begroting ook al langs. Hebben wij die ambities nu omlaag gesteld? Nee. Het is alleen dat de WHO die heeft in één keer de lat heel veel lager gelegd en die hebben we niet meteen in één keer overgenomen. We hebben altijd gezegd we willen WHO-normen halen, dat willen we nog steeds, we willen nu de zelfs de EU-normen halen. Die zijn voor het overgrote deel gelijk aan de oude WHO normen, maar op één onderdeel iets scherper. Dat is waar we nu voor gaan voor 2030 voor de langere termijn gaan we naar die scherpere WHO normen. Dus het is niet zo dat we nu in één keer het onszelf heel makkelijk hebben gemaakt voor luchtkwaliteit. En we denken dat allebei met veel inzet ook wel haalbaar moeten kunnen zijn, maar het blijft natuurlijk ambitieus en dat mag ook. Even kijken dan- Dat waren vragen van zowel D66 als Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels heeft een interruptie op dit onderwerp.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Over gezondheid was mijzelf niet opgevallen, maar het is ook vrij veel. Ik hoorde de SP gisteren een vraag stellen over dat stralingsgevaar van hoogspanningsstations en spanningsmast- Hoe heet die dingen daaruit gehaald zou zijn? Het lijkt mij verbazingwekkend, maar ik hoop toch dat die dat dat niet het geval is. Ik vond het wel een zorgelijk signaal.

De voorzitter: Beetje technische vraag.

Huib van Essen: Hij is heel technisch. Laten we hem even als aandachtspunt meegeven, ik heb het niet paraat. En wij zullen het kan ook raken aan wijzigingen in de wetgeving. Met de Omgevingswet zijn natuurlijk een aantal dingen ook echt veranderd, maar dit nemen we mee en checken we of dat zo is. En als we tot de conclusie komen dat dat niet in de provinciale regel meer beschermd hoeft te worden, zullen we ook toelichten waarom.

De voorzitter: Meneer Van Essen, u heeft ook nog een interruptie van mevrouw De Jong.

Marijke de Jong: Nou ik wilde gewoon even te hulp komen, want deze vraag staat bij de technische vragen en daar is gezegd dat die passage per ongeluk is weggevallen.

Huib van Essen: Dank mevrouw De Jong, dat was het. Kijk fijn dat er mensen zijn met een veel beter geheugen dan ik, dat is heel prettig. Even kijken. Dan kom ik bij een aantal andere zaken met betrekking tot gezondheid. Dat was het CDA, u zegt inconsistenties heb ik gehoord gisteren van de heer Draaisma van hoe zit dat nou eigenlijk? Misschien moeten we zeggen spanningsveld tussen aan de ene kant gezonde leefomgeving en de andere kant bijvoorbeeld spoorlijnen. En dat klopt, wij willen graag bij knooppunten bouwen en daar rijdt heel vaak een trein en dan zit je in de buurt van een spoor. Wij willen graag bij Driebergen-Zeist bouwen, dan kun je moeilijk die trein daar wegdenken. Dus

er zit een spanningsveld en daar hebben we ook in wel over gehad moeten we daar nu hoe moeten we daarmee omgaan? En we hebben wel gezegd we willen bijdragen aan die gezonde leefomgeving. Maar je kan ook zo'n trein niet wegdenken dus je zult dat vooral moeten mitigeren. En het is niet zo dat we bijvoorbeeld dan zones van vele honderden meters langs zo'n spoor willen, dat dat die keuze maken we eigenlijk hierin. Maar we herkennen het spanningsveld zeker. Die zal ook een plek krijgen zullen benoemen in de in de visie.

Dan kom ik bij de SGP die zegt met geluidsnormen WHO voor bestaande woningen. Dat is niet voor als je dat voor alle bestaande woningen gaat doen, dat is eigenlijk echt niet haalbaar. En voor nieuwe woningen hebben we natuurlijk onze eigen beleid en ook heeft u natuurlijk ook de stukken voor langs gehad, ook bijvoorbeeld rond provinciale wegen. Dus dat krijgt op die manier vorm. Even kijken.

De voorzitter: Meneer Van den Dikkenberg, heeft een interruptie voor u.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Dat verschil tussen bestaande bouw en nieuwbouw, is het niet zo dat nieuwbouw ook al leidde tot extra geluid voor bestaande bouw en moeten we dan niet streven naar gelijke monniken, gelijke kappen? Want volgens mij is het vanuit gezondheid beredeneerd, hebben we veel meer bestaande bouw dan nieuwbouw. En is het dan niet beter om daar ook naar te streven? Ik snap dat het heel lastig is en dat je minder kunt mitigeren in bestaande bouw en dergelijke. Maar het is wel vanuit de gezondheid beredenering natuurlijk een vreemde om te zeggen van want we kijken alleen naar nieuwbouw. Ik ben benieuwd naar hoe dat dan beter geborgd kan worden.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, het is niet zo dat we natuurlijk bij bestaande bouw geen hier geen aandacht voor hebben. Op het moment dat je een nieuwe infrastructuur aanlegt. Kijk we ook wel degelijk van wat doet dat met bestaande bouw? Het is meer dat je kan je voor alle bestaande bouw ook diezelfde ambities halen, dat is niet haalbaar. En ik denk ik weet niet of er nou veel logischer of er nou veel situaties zijn waarbij we ergens nieuwbouw realiseren, dat daarmee de hinder voor andere bestaande bouw qua geluid heel erg toeneemt. Het is misschien het is wel een suggestie denkbaar dat we daar, ik weet niet of we op dit moment in de visie iets over zeggen. Maar mochten we hier ook echt wel wat raakvlakken zien ook in de praktijk, dan zouden we daar iets over op kunnen nemen. Ik kan dat niet helemaal overzien, maar dank voor de suggestie.

Kom ik bij even kijken, dit had ik gehad. Doen we genoeg aan ultrafijnstof? Ja, hebben we zeker natuurlijk ook ons beleid op dat was één vraag ook vanuit de ChristenUnie. En die normen die nogmaals die doelstellingen die zijn dus ook niet verlaagd. Het is wel zo dat je daar natuurlijk ook heel veel afhankelijk bent van Rijksbeleid. We hebben natuurlijk het samenwerkings- of het niet, ik zeg samenwerkingsprogramma, maar het is het schone luchtakkoord het SLA, waar wij ook vanuit binnen provincieland nog steeds wel een voortrekker van zijn. Dus dat dat blijft ook een belangrijk speerpunt voor ons om wat we kunnen daaraan bij te dragen. Geurbeleid was een vraag van PVV, waarom gaan we dat doen? Dat is erin gekomen, mede ook naar aanleiding van de review van de startnotitie waarin uit de ronde kwam geurbeleid mist, gaat u als provincie daar iets aan doen? Wordt dat nou een hele grote rol? Nee, want er ligt wel heel veel daarvan, ook bij gemeentes. Maar we zullen er wel wat over opnemen en u kunt straks in het ontwerp ook lezen wat er over opgenomen zal worden maar het is ook wel een enigszins beperkte rol. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Draisma, interruptie.

Arjen Draisma: Hier is denk ik ook wel de vraag van kunt u ook meenemen dan ook duidelijk aangeven wat dan het gemeentelijk belang is en het provinciale belang? Want dat- En als het provinciaal belang is, ook over alle sectoren of benoemde sectoren waarop je het wel doet of niet.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, dat lijkt me een goede suggestie om bij dit nieuwe thema ook duidelijk te maken wat onze rol is en wat die van gemeentes is. Dus een terechte opmerking.

Transport gevaarlijke stoffen, straling hoogspanningsstations hadden we het over gehad. Dat was omissie. Mevrouw De Jong was mij voor, even kijken nou dat wat betreft het thema gezondheid.

Er waren een aantal opmerkingen over energie, waarvan denken sommige misschien al gehad hebben. De energiebesparingsdoelen. Anderhalf cent per jaar, dat hebben we gistermiddag ook gehad. Dat gaat over alles. Dat gaat ook over hele energiegebruik in onze provincie. Dat is een doelstelling die gewoon voortkomt uit de energievisie die u heeft vastgesteld en die hebben we gewoon overgenomen. U had ook ons meegegeven omdat als bouwsteen voor de omgeving kaderstelling mee te nemen voor de omgevingsvisie. Dus daar hebben we braaf invulling aan gegeven, voorzitter.

De voorzitter: Wat keurig. U heeft een interruptie van de heer Travaille.

Anjo Travaille: Ik wil niet per se die doelstelling aanpassen, maar ik wil hem graag verduidelijken want nu staat er in anderhalf procent energiebesparing per bewoner. Dat is een beetje raar als we het hebben ook over energiebesparing van bedrijven, van kantoren, warmte-isolatie. Dus ik denk dat het past om dat iets beter in te kleden, wat betekent dat? Het is niet alleen per bewoner.

De voorzitter: Meneer Van Essen.

Huib van Essen: Voorzitter, ik denk de vraag van de heer Travaille ook laat zien dat het voldoende onvoldoende eenduidig is. Dus het lijkt me goed om die teksten wat te verduidelijken, lijkt me heel lijkt me prima. Dat we aangeven waar om welke energie het gaat en dat is alle. Even kijken dan transformatorstations, zo mogelijk natuurinclusief. Sowieso willen we natuurinclusief natuurlijk handen en voeten geven bij verschillende typen ontwikkeling en ook aangeven dat we dat een heel belangrijk uitgangspunt vinden. Dus dat kan ook hier kunnen we daar wat over opnemen. Goede suggestie. Lokaal eigendom van energie naar publiek eigendom. Dat is ook naar aanleiding van de structuur in de keuzes uit de energievisie. Structurerende keuze nummer 14 kwam dat ook in terug. Publiek eigendom, dat had ook te maken onder andere met warmte. We waren natuurlijk juist ook streven naar publiek eigendom en niet alleen lokaal. Dus dat is de reden dat dat op die manier is toegevoegd. Even kijken dan sturing hoogspanningsstation, dat hebben we denk ik uitgebreid besproken. UNESCO gebieden werelderfgoed kan daar nu meer dan eerder? Nee, er was zeker geen nieuwe ruimte gegeven, anders dan eerder voor energieopwekking werelderfgoed. Dat dat wordt niet versoepeld of zo. Nou, waar nodig kan collega Van Muijen komt daar nog nader op ingaan. En volgens mij waren dat de vragen met betrekking tot energie en daarmee ook de vragen die op mijn portefeuille lagen.

De voorzitter: Maar u heeft nog een interruptie van mevrouw Ghijssels, gaat uw gang.

Dimf Ghijssels-Kerkhoff: Ik heb twee punten volgens mij op dit thema die ik niet beantwoord heb. Je leest er snel overheen, maar er is een nuanceverschil opgenomen dat eerder stond, in 2030 minimaal 55 procent van het elektrisch gebruik dient hernieuwbaar te worden opgewekt. Dat is aangepast, naar dient ook op eigen grond te worden opgewekt. En dat is wel wezenlijk anders, dus daar had ik een vraag over gesteld. En mijn tweede was de minimale opwek per turbine. U gaf eerder in alle discussies aan. Nee, maar buurtparticipaties mogen kiezen over acht kleintjes, drie grote. Als u dit in de verordening opneemt, dan is zelfs die keuze verdwenen. Dus dat was mijn tweede punt.

De voorzitter: De heer Van Essen. Mevrouw Ghijssels even uw microfoon, ja. Dank u wel.

Huib van Essen: Helemaal, mevrouw Ghijssels, ga eens kijken over uw gelijk. Excuus dat ik deze twee punten over het hoofd zag, kom op het plaatje voor het volgende onderwerp af. Die 55 procent die definitie daarvan is niet veranderd. Die is afgeleid uit de Ressen en ook in de huidige visie is die altijd geweest aan opwek binnen op ons eigen grondgebied. Hij kwam destijds ook is op meerdere plekken vastgelegd, maar die had exact dezelfde definitie. Die is niet veranderd. En ik weet niet hoe waar en we kunnen u ook misschien eventueel wel even laten zien waar het destijds stond. In hoe dat die definitie op die manier was afgebakend, maar die is niet veranderd. Die minimale opwek per turbine wel, wij willen zorgen dat gewoon de ruimte die er is goed benut wordt. Er staat natuurlijk wel bij dat als het onderbouwd kan worden, waarom een lager vermogen op die plek echt heel wenselijk of nodig is? Dat er van afgeweken kan worden. Dat staat erbij, maar we vinden het wel belangrijk op het moment dat er ergens ruimte wordt gegund dat die ook gewoon goed benut worden. En daar ook boven vijf megawatt is ook echt nog wel heel veel afwegingsruimte en dat is dat is de reden waarom we gezegd hebben in principe is dit de ondergrens, maar gemotiveerd kan daarvan worden afgeweken.

De voorzitter: Mevrouw Ghijssels.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Nou, beetje technisch van aard misschien, maar hoe passen boerderijmolens in deze eis? Maar en het tweede, u heeft in ieder geval wel bij die projectbesluiten toch een beetje de illusie dan geschept. U gaat bepalen of het acht kleintjes worden of drie hele grote. Ik begrijp dat het efficiënter voor energiebedrijven is om drie grote, kennelijk zijn die kleintjes nauwelijks meer rendabel. Maar ik heb toch wel moeite mee omdat op deze manier er zomaar af te weg te wuiven met van daar kan van afgeweken worden. Vind ik, ja, ik vind daar wat van.

De voorzitter: Dat is niet echt een vraag maar ik- Nou, misschien wil de heer Van Essen er op reageren.

Huib van Essen: Ik hoor wat mevrouw Ghijsels-Kerkhoff zegt. Volgens mij is het belangrijk dat we ook benadrukken die afwegingsruimte die daar nog onder zit. Maar ook wel dat er is een ook die oude ondergrens was onderbouwd vanuit het idee ruimte goed benutten, dat is hier ook de gedachte. Maar ik hoor goed wat mevrouw Ghijsels hierover zegt. Als het gaat om de boerderijmolens, dat is een ander artikel. Dat is tot 30 meter en daar hoeven ook minder aan minder regels te voldoen dan het zo te zeggen. Dus dat is een ander artikel. Tot zover, voorzitter. Excuus dat het nog wat tijd in beslag nam.

De voorzitter: Nou we zijn nu een uur en 12 minuten bezig en we zijn bij de eerste gedeputeerde. Ik schors heel even. Oh, meneer Gilissen nog even op dit onderwerp.

Dimitri Gilissen: Het kopje algemeen. In ieder geval dat kopje algemeen is soort van afgesloten, maar ik gebruik de schorsing wel even om te checken of het-

De voorzitter: Nou dat lijkt me fantastisch, even een korte schorsing en dan over een aantal minuten open ik heropen ik de vergadering. Ik schors even

SCHORSING

De voorzitter: Beste mensen in de zaal, ik heropen de vergadering. De heer Gilissen heeft aangegeven in de schorsing dat hij niet een interruptie heeft. De heer Van Essen was volgens mij bij de afronding van zijn bijdrage. Dan ga ik over naar de heer Van Schie, gaat uw gang.

André van Schie: Dank, voorzitter. Voor mij de onderwerpen economie en mobiliteit waar vragen over zijn gesteld in eerste termijn en die concentreren zich rondom de wetlandschappen, de kantoren. Dus daar zal ik mee beginnen als het gaat om economie. De BBB fractievoorzitter vroeg over innovatie en innovatieve bedrijvigheid en hoe daar voldoende ruimte voor wordt gereserveerd. Die hebben natuurlijk een minder ruimtelijke impact. We maken ook niet echt een onderscheid in bedrijven of ze nog innovatief zijn of niet in de ruimtevraag die daar naar voren komt. We zoeken wel er zijn specifieke innovatie locaties, campussen, ICT campussen, dat soort dingen. Maar de ruimte impact van innovatieve bedrijven zijn beperkt en verder zijn er natuurlijk gewoon bedrijven. En daar proberen we natuurlijk voldoende ruimte voor te vinden in algemene zin.
Dan voorzitter, met betrekking tot-

De voorzitter: Meneer Van Schie, u heeft een interruptie van mevrouw Ghijsels.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Even ter verduidelijking, ik bedoelde hem ook iets breder niet alleen innovatie maar ook over vijf jaar weten wij natuurlijk niet wat voor soort bedrijven nodig zijn. De AI ontwikkeling gaat bijvoorbeeld heel snel. Wat ik ook bedoel, laat nou ruimte voor nieuwe soorten ondernemingen. Die we nu nog niet weten. En als je het allemaal te stringent in die visie en verordening waar waaraan ze allemaal moeten voldoen. Dan sluit je misschien de bedrijf de bedrijven van morgen uit. Dus ik wilde iets breder had ik hem bedoeld.

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, ik had hem juist precies andersom geïnterpreteerd, dat er een verzoek was om juist specifieker te zijn. Dus goed dat die verheldering komt van mevrouw Ghijsels. Maar in principe zijn we daar natuurlijk heel breed in juist in de visie. Dus we bieden ruimte aan bedrijvigheid en als het gaat om welk type bedrijvigheid doen we dat met de behoefte raming. En het is natuurlijk bij de uitgifte waar gemeentes vooral verantwoordelijk voor zijn, dat we keuzes daarin maken. En daar willen we wel op sturen met uitgifte protocollen, maar die zijn dus door hun aard ook wel behoorlijk flexibel van aard en daardoor kunnen we juist inspelen ook op markt vragen die er nu nog niet zijn.

Dus ik heb daar niet zoveel vrees voor dat we daar niet kunnen accommoderen wat de vraag van de toekomst is. De vrees blijft natuurlijk wel of we op tijd voldoende ruimte kunnen bieden voor die bedrijven als ze zich snel ontwikkelen en snel ruimte nodig hebben, gezien de problematiek van de uitgifte waar we eerder over spraken.

Dan voorzitter, aan de andere kant van het spectrum ook juist vragen van de Volt fractie die dacht van maar we willen ook wel vooral circulaire bedrijven en hoe gaan we dat nou versnellen en stimuleren? Dat doen we natuurlijk door de sturing op de ruimte zoals zojuist ook aangegeven bijvoorbeeld met die uitgifte protocollen en we proberen ook echt organisatiegraad te organiseren op de nieuw te vestigen bedrijventerreinen. En verder hebben we natuurlijk stimuleringsprogramma's, waarbij we de circulaire transitie vooruit willen helpen. Wat we nu wel ook echt expliciet willen doen is dat we de hoge milieucategorie bedrijventerreinen voor een deel willen gaan beschermen, zodat ze niet zo makkelijk getransformeerd kunnen worden naar andere functies. En ook zo voor de kadergebonden bedrijventerreinen, want dat zijn plekken die we vooral voor de circulaire bedrijven nodig gaan hebben. We zien daar een ruimtegroei dus we willen in elk geval de ruimte die daarvoor is behouden.

Voorzitter, dan vroeg de VVD-fractie als het gaat.

De voorzitter: Meneer Van Schie, u heeft een interruptie van de heer De Jong.

Amos de Jong: Dank, voorzitter. Ik wil dat even iets beter begrijpen. Dus de hoog milieucategorie bedrijven willen we beschermen. Moet ik daaruit interpreteren dat we dus houden wat we hebben, maar dat dus niet verder zullen uitbreiden of dat we willen voorkomen dat deze bedrijven de provincie uitgaan?

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Nou, allebei een beetje, voorzitter. Dus wil in elk geval als bedrijven zich verplaatsen ervoor zorgen dat de nieuwe bedrijven die zich vestigen op die plekken die heel geschikt zijn voor circulaire activiteiten, ook terecht laten komen bij die bedrijven en voorkomen dat er andersoortige bedrijvigheid op zich vestigt. En bij de nieuwe bedrijventerreinen willen we natuurlijk ook zorgen dat daar aantrekkelijke plekken zijn, zodat deze hoge milieucategorie bedrijven en circulaire economie voldoende ruimte kunnen vinden. Voorzitter.

De voorzitter: De heer De Jong heeft nog een tweede interruptie. Gaat uw gang.

Amos de Jong: Dank, voorzitter. Ik zal het bij twee houden. Ik moet even kauwen op dit antwoord, maar wat Volt betreft gaan wij heel duidelijk ook in deze omgevingsvisie de circulariteit als minimumeis voor onze toekomstige werklandschap meegeven, omdat echt de toekomst zou hebben. Dus is gedeputeerde mee te bewegen om als overweging mee te nemen dat we niet gaan streven naar zo veel mogelijk circulariteit zoals het er nu in staat, maar dat circulariteit in de toekomst in ons ruimtelijke ordening beleid gewoon een minimumeis gaat worden voor de nieuwe bedrijven? En tegelijkertijd zullen we dan bestaande bedrijven veel mogelijk stimuleren die kant op te gaan.

André van Schie: Voorzitter, we hebben deze vraag en deze discussie vaak gehad en ik moet de heer De Jong nog steeds opnieuw wijzen op het feit dat wat een circulair bedrijf is volgens de definities, een heel beperkt aantal bedrijven zijn. Dan praat je echt over een paar procenten nog maar van de bedrijven en dan praat je over autosloperijen en echte grondverwerkers, dat dat soort bedrijven. En wat wij natuurlijk willen en dat is meteen ook de vraag in beantwoording van de VVD-fractie, voorzitter. Is dat zo veel mogelijk bedrijven zo seculaire mogelijk circulariseren richting een samenleving die uiteindelijk in 2040-2050 de hoge mate van circulariteit bereiken en zo min mogelijk grondstoffen gebruiken. Maar dan zijn het niet per se daarmee circulaire bedrijven, dat vinden wij dan wel maar zo noemen we ze dan niet en daar herkennen ze zichzelf ook niet in. Dus als wij zouden zeggen bedrijventerreinen opent alleen voor circulaire bedrijvigheid, dan kunnen we daar geen bedrijven in vestigen die in hun aard misschien heel circulair werken. Dus in de uitgifte protocollen proberen we natuurlijk zo veel mogelijk te stimuleren dat er voldoende ruimte is voor alle bedrijven die we moeten accommoderen. Een groot deel daarvan weten we zal in de toekomst circulariteitsvraag hebben en dat zal ook veel ruimte gaan vragen. Maar we kunnen niet zeggen we geven alleen nog maar bedrijventerreinen uit aan circulaire bedrijven, want dan bieden we geen ruimte aan al die andere bedrijven die ook ruimte nodig hebben. Dat was een iets langer antwoord dan gehoopt voorzitter, maar ik wilde het toch nog een keer expliciet maken.

De VVD-fractievoorzitter vroeg ook hoe we kunnen helpen om die circulaire transitie te stimuleren? Dat doen we natuurlijk met allerlei ondersteuning en de ontwikkeling ook om innovatie aan te jagen. Dat doen we met ROM, dat doen we met de Utrecht talent alliantie door de mismatch op de arbeidsmarkt tegen te gaan. Dus op allerlei manieren stimuleren we dat, maar de ruimtelijke vraag zoals gezegd die ligt vooral in de nieuwe uitgifte, want dat is het moment waarop we een rol hebben.

Voorzitter, dan wilde ik het kopje bedrijventerrein afsluiten en naar de kantoren gaan. Daar zijn diverse vragen over gesteld onder andere vanuit de CDA-fractie als het gaat om de functiemix. Hebben we het ook al eerder over gehad natuurlijk bij de kantorenstrategie. Dat gaat vooral de zorg over de regiopoorten werd daarin benoemd en hoe we dat kunnen versnellen? Juist rond die ov-knooppunten die we de regiopoort noemen, is die functiemix natuurlijk vanzelf heel erg aantrekkelijk voor ons als vanuit mobiliteit om de pendel op orde te brengen. Maar ook omdat we wonen en werken in de nabijheid willen organiseren. Dus dat dat zien we echt wel gebeuren en we zien dat ook in de ontwikkelperspectief die nu zijn opgesteld voor de acht regiopoorten, dat op die manier ook met de gemeente en de initiatiefnemers samenwerken. U kent de voorbeelden, Bilthoven, Driebergen-Zeist en daar komen al die functies kantoren, wonen en retail die komen allemaal samen op die plek. En dat heeft heel veel voordelen natuurlijk voor de bereikbaarheid, maar ook voor de nieuwe bewoners. Dus we hebben op dit moment geen zorg of behoefte om dat anders te formuleren dan in het kantoorbeleid al gebeurd is en in de hele uitvoer van die ov-knooppunten al is voorzien. Voorzitter, dan was Utrecht nu heel bezorgd of hun amendement over rechte paden in het kantorenbeleid wel goed was meegenomen. Ze vonden het minimaal. We praten natuurlijk hier wel ook over de visie, dus die is ook gewoon abstract, maar heel concreet is het natuurlijk verwoord in het beleid. En daar hebben we de afspraak gemaakt dat de marktvraag in de behoefte raming leidend zal zijn. Maar dat is natuurlijk niet iets wat je in de visie elke keer kan zeggen, want dat is wat je elke keer opnieuw bepaalt. En wij zijn nu ook alweer bezig om volgend jaar een nieuwe behoeftenraming op te stellen. Waarbij we opnieuw aandacht besteden aan welke locaties zijn nou aantrekkelijk en tot nu toe hebben we niet gezien dat autolocaties aantrekkelijk zijn of worden. Integendeel, we zien dat die in de markt niet aantrekkelijk zijn en dat het vooral ov-locaties aantrekkelijk zijn. Maar de adaptiviteit zit erin dat we dat dus periodiek uitvragen en dan daar in het beleid op kunnen inspelen en als we dat te strak verordenen of regelen in de visie, hebben we die flexibiliteit ook niet meer.

De voorzitter: Meneer Van Schie, u heeft een interruptie door de heer Travaille. Nee, u wilde geen interruptie. Oké.

André van Schie: Voorzitter, de SP maakt zich zorgen-

De voorzitter: De heer van den Dikkenberg wel.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, het antwoord klinkt heel interessant, maar als ik naar de wijziging van de verordening kijk, dan regelt de gedeputeerde het wel dicht, want daar staat alleen een lijstje met topkantoor locaties en stationslocaties. Maar niet in de goed bereikbare locaties zoals dat amendement zegt dus de autolocaties of de fiets locaties. Maar die locaties worden niet in de verordening genoemd in de volgorde die daarin genoemd wordt, de categorieën. Terwijl dat amendement bij de kantorenvisie juist wel gezegd heeft van het is goed om te streven naar ov-locaties, komma en goed bereikbare locaties. En als het in de verordening wel dicht komt te staan met alleen stationslocaties, dan zetten we de goed bereikbare locatie buitenspel tegen de wens van het amendement in. Dus ik zou graag de visie van de gedeputeerde daarop horen, want dit gaat echt om de verordening.

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Wij voorzien nu in de aanpassing van de verordening dat marktvraag daar een onderdeel van zal zijn. En als marktvraag zich dus buiten de ov-locaties afspeelt, dan is dat marktvraag dus dat is maar- Misschien kan ik de heer Van den Dikkenberg verleiden om dit bij de definitieve teksten van de verordening nauwkeurig te bestuderen. Dan kunnen we het op dat moment ook goed bespreken.

De voorzitter: Meneer Van den Dikkenberg.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dat is een mooi dansje. Maar als ik dan de gedeputeerde kan verleiden om de amendement teksten goed mee te nemen bij het opstellen van de teksten van de verordening, dan kan ik daarmee leven.

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Precies, voorzitter. En het streven is twee kanten op, dus geen ruimte bieden op die plekken waar geen marktvraag is en wel ruimte bieden op die plekken waar wel marktvraag is. En binnen de scope zoals we dat nu voorzien en nou volgens mij gaat gaan we elkaar daar prima vinden in de teksten die komen, maar het is fijn dat er zo zorgvuldig wordt meegelezen.

Voorzitter, de SP maakte zich zorgen over of we niet al lang over de max zitten in het aantal kantoren dat de stad Utrecht aankan. Nou dat hoeft ook niet gebouwd te worden, we zeggen het mag. Dus als de gemeente Utrecht en de ontwikkelaars zien dat de ruimtevraag voldoende is ingegroeid dan is dat ook voldoende en dan hoeven ze niet per se nog meer kantoren te bouwen van ons. En dat is dan weer het goede van de keuzevrijheid van gemeenten. Voorzitter, dat waren de economie vragen. Dan ga ik over naar mobiliteit. De vraag die je wist dat zou komen van D66 over lopen en wandelen, die kwam natuurlijk terug. Hebben we het ook al over gehad gisteren bij de begroting. Daar gaan we ook in de visie aandacht voor maken als volwaardige manier om onszelf te verplaatsen in het hele mobiliteitssysteem. Maar qua ruimtevraag en daar gaat de Omgevingsvisie natuurlijk vooral over, is dat wel een beperkte vraag. Want het zijn over het algemeen routes die zich al binnen het gemeentelijk domein bevinden, dat we ook niet per se heel veel ruimte voor hoeven te maken want het zijn vaak maar korte stukken en ze zijn vaak parallel of gelijkwaardig met andere OV en weginfrastructuur. Dus qua ruimte vraag zullen we daar niet heel veel aandacht aan geven, maar wel over de manier waarop we in de nabijheid van de wonen, werken en voorzieningen natuurlijk zorgen dat we lopen en wandelen aantrekkelijk maken.

De voorzitter: Meneer Van Schie, U heeft een interruptie van mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel. Dat begrijp ik heel goed wat de heer Van Schie uitlegt, dat het natuurlijk niet om enorme oppervlakken gaat die daarvoor nodig zijn. Maar in de praktijk gaat het vaak om hele kleine ontbrekende schakeltjes en dat zit vaak bij gemeenten, maar niet altijd. Dus het zou fijn zijn als de provincie ervoor kan zorgen dat het gewoon blijft kloppen in een groter verband.

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Helemaal eens, voorzitter. En dat is ook wat we natuurlijk beogen met het beleid zoals het ook in onze beleidsprogramma's voor bereikbaarheid is opgenomen en uiteindelijk zich ook vertaalt in de uitvoeringsprogramma's. Dus geen licht dus wat mevrouw De Widt vraagt en wat wij leveren volgens mij. En voorzitter, dan was er nog een vraag over de bereikbaarheid in het landelijk gebied. Ook dat hebben we bij de begrotingsbehandeling al besproken, dus we streven naar goede ov-bereikbaarheid overal in onze provincie, dus ook in het landelijk gebied. Ook heel specifiek hebben we daar natuurlijk in het ons bereikbaarheidsprogramma ambities voor verwoord en we willen gewoon iedereen een passende manier van reizen bieden. Uiteraard hebben we dat vooral verwoord in het programma wat wij publieke mobiliteit noemen, zodat de meest goede vorm van reizen op de juiste moment ook past en dat willen we ook in het landelijk gebied nog verder verbeteren. Voorzitter, dat waren de vragen op die domeinen.

De voorzitter: U heeft nog een interruptie van de heer Van Schaddelee.

Arne van Schaddelee: Dank u wel, voorzitter. Wij hadden gevraagd waarom die aanduiding ook was geschrapt bij groene recreatieterreinen, dat we duurzaam, bruikbaar en toegankelijk willen zijn. Is dat houdt dat ook verband met antwoord wat net gegeven werd?

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Ja, voorzitter. Ik denk dat daar kijk we hebben natuurlijk geprobeerd een paar dingen te abstraheren, dus recreatiegebieden die willen we juist ook goed bereikbaar maken net als bedrijventerreinen, die staan in het bereikbaarheidsprogramma ook expliciet benoemd. Dus je moet daar ook weer de trap zien abstract alles bereikbaar, maar specifiek in het bereikbaarheidsreisprogramma de locaties waar we het over gaat. En de uitvoeringsprogramma 's daar komen de wandelpaden van mevrouw de Widt ook weer terug. Dus zo gaat het in de praktijk.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, interruptie.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Ik miste twee antwoorden, maar dat kan die hoorde eigenlijk bij mevrouw Sterk dus. Maar die hebben te maken met economie in de agrarische sector, ziet toe opnieuw vestigingsverbod. En vierde pijler stel ik die aan u of komt dat nog?

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, we gaan eerst even het rondje langs en dan komen we nog een keer terug op de portefeuille van mevrouw Sterk.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Helder.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Toch nog een kleine vraag, voorzitter. Een van mijn vragen was inderdaad ook de bereikbaarheid openbaar vervoer en bedrijventerreinen. Omdat ik toch heel vaak signalen krijg, bijvoorbeeld uit Woerden, waar gigantische bedrijventerreinen in de omgeving zijn. Dat zij eigenlijk niet goed stagiaires kunnen krijgen omdat ze er niet kunnen komen. En niet iedereen als stagiaire 16, 17 of 18 jaar heeft al een auto. En met de fiets is het ook vaak kan je wel zeggen dat is gezond. Maar meer dan 15, 20 kilometer fietsen is toch ook wel een uitdaging, zeker met slecht weer.

De voorzitter: De bereikbaarheid van bedrijventerreinen in Woerden, eigenlijk is dat uw vraag?

Mieke Hoek: Woerden is een voorbeeld, waarvan ik de signalen krijg. Ik heb het niet van de hele provincie, maar het is wel een voorbeeld waar de situatie daar is niet alleen maar uniek voor Woerden. Dat is in meerdere streken van onze provincie, laat ik het zo zeggen. En heb ik het nu goed beluisterd in uw beantwoording dat daarnaar gekeken wordt, dan heb ik dat toch goed. Ik wil dat nog even definitief bevestigd krijgen. En kunnen de gemeenteraden daar nog een rol in spelen? Dat zij ook met moties of wat dan ook en dat dat dan weer doorgesluisd wordt naar de provincie om in combinatie daar een optimale aandacht voor te kunnen vragen?

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, de aandacht is helder ook op alle werkbezoeken waar kom bij bedrijventerreinen, is het altijd een thema de bereikbaarheid daarvan. We doen diverse pilots op dit moment om te kijken ook samen met het ministerie hoe we dat kunnen verbeteren. En ook in onze openbaar vervoer concessie is die uitvraag nog weer gedaan om ook de bereikbaarheid van bedrijventerreinen te verbeteren. Maar we doen het ook bijvoorbeeld met deelfiets systemen. Op allerlei andere manieren zijn we daarover in gesprek, vaak ook met een bijdrage van de bedrijventerreinen zelf. We zoeken ook naar organisatiegraad daar bij bedrijventerreinen om mee te doen. En natuurlijk helpt het ook als gemeente meedoen bijvoorbeeld met zo'n tweewieler leensysteem, dan zijn we heel blij als gemeenten ook bijdragen en dat doen ze ook vaak. Dus we zijn volop al bezig voorzitter, om dat beleid uit te rollen en te intensiveren. Dus dat komt ook weer uit diezelfde kapstok, die ik net uitlegde. Hier beschrijven we dat we het heel graag willen. In het Rijksprogramma geven we ook aan dat we het gaan doen en met de uitvoering zijn we er nu ook echt mee bezig met pilots met de intentie ook om op te schalen in de loop van deze collegeperiode en daarna om het nog beter en aantrekkelijker te maken.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Is het ook mogelijk bijvoorbeeld dat een bedrijf zelf het vervoer regelt in de spitsuren 's morgens van acht tot tien en 's avonds noem maar, daar dat zij daar subsidie voor kunnen vragen. Ik weet dat bijvoorbeeld DHV tegenwoordig heet het Haskoning, maar DHV heeft een eigen vervoer ingericht omdat het niet- De bus daar niet kon komen.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u heeft een interruptie of misschien heeft mevrouw De Widt een punt van orde. Mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Precies, een punt van orde. Het is 21.30 uur en ik wilde niet dat we hier om 23.00 uur nog zitten en ik wil graag bij de omgevingsvisie blijven, dus bij de agenda. Het is alle recht voor mevrouw Hoek om naar voorzieningen te vragen, maar niet in deze vergadering.

De voorzitter: Dat begrijp ik heel goed. Dus een oproep mevrouw Hoek om het echt even bij het onderwerp te houden. En dat een bedrijf de private keuze maakt om vervoer te regelen, hartstikke fantastisch. Meneer Van Schie aan het einde-

Mieke Hoek: Dat was mijn vraag, voorzitter.

De voorzitter: Nee, mevrouw Hoek. Ik heb u niet meer het woord gegeven, echt niet.

Mieke Hoek: Ik ging verder met mijn verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, uw vraag het was geen vraag, het was een stelling. We gaan nu door dat was de oproep.

Mieke Hoek: Prima. U keek naar mij zo van ik begreep dat u dat zo bedoelde, dus niets aan de hand.

De voorzitter: Helemaal goed. Meneer Van Schie u was klaar met uw bijdrage? Ja. Dan meneer Bakker, gaat uw gang.

Has Bakker: Dank u wel, voorzitter. Ik heb het ook wat geprobeerd te- Nee, normaal begin ik altijd maar dat dat is geen begrotingsstuk dus dan begin ik niet, maar ik ga het wel snel proberen te doen.

Gewasbeschermingsmiddelen en PFAS. Ik heb geprobeerd de partijen erbij te zetten, misschien dat ik er her en der eentje mis, nou ik hoop dat u me dat vergeeft. Maar dat was PvdA en Volt hebben daar met name naar gevraagd. Verwijs ik graag naar het uitvoeringsprogramma Kaderrichtlijn water waar dat echt het nodige over in zal staan. En de vraag was doen we nou alles binnen de middelen en instrumenten die we als provincie Utrecht hebben, doen we echt het maximale daarin wel op zo'n manier dat de sector het ook kan meemaken. Maar we zijn daarin zeer voortvarend bezig. In de eerste helft van 2026 komt daar een brief ook over aan u toe. En het zal ook landen in uitvoeringsprogramma landbouw en het nieuwe bodem en water programma. PFAS komt ook op korte termijn en dan heb ik het over de maand die volgt november, een voortgangsbericht naar u toe in bredere zin over zeer zorgwekkende stoffen. En ik verwijs ook graag naar het position paper van IPO daarover, ook dat heeft volle aandacht. Kaderrichtlijn water SGP, ook anderen volgens mij hebben wat over gevraagd maar. Kaderrichtlijn water, u stelde daar een vraag over.

De voorzitter: Meneer Bakker, u heeft een interruptie van meneer De Jong.

Amos de Jong: Dank, voorzitter. Ik hoor gedeputeerde verwijzen naar allerlei stukken, maar wij behandelen vandaag een wijziging op de Omgevingsvisie. En ik ken deze gedeputeerde ook als ambitieus juist op het gebied van water en bodemkwaliteit. En ik had eigenlijk wel verwacht dat wij in deze wijziging van Omgevingsvisie toch echt wel stappen zouden zetten naar verduidelijking wat wij nou wel niet in de toekomst willen zien in de bodems en in de wateren van Utrecht. En ik lees dat er een aantal dingen nog niet kunnen worden meegenomen, want we zijn nog bezig met onderzoeken. We stellen hier vragen en dan worden we verwezen naar allerlei andere stukken. Maar voorzitter, ik wil graag de gedeputeerde toch eens een keer bevragen van we gaan een Omgevingsvisie wijzigen, dat is een overkoepelend stuk. Het is toch heel goed om aan Utrecht eens aan te geven dat wij gif in bodem en water richting 2030, 2040, 2050 gewoon niet meer willen.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, ik heb geprobeerd de antwoorden een beetje op hoofdlijnen te houden, want met permissie maar dit debat hebben we de afgelopen maanden echt al heel vaak gevoerd met elkaar. En volgens mij staat er echt geen woord Spaans in dat uitvoeringsprogramma, KRW ons impuls programma en wat wij daarin wel kunnen niet kunnen. Wat in de omgevingsvisie wel gaat landen en in de verordening en wat nog niet. Ik kan dan kijk ook even naar u voorzitter, maar ik kan dan nu helemaal gaan opnoemen wat daarin aan stappen de komende maanden gaan ondernemen. Maar dat staat allemaal in de stukken, de doelen, de vereisten van de KRW staan die gaan we uitvoeren. En daar waar wij instrumentarium hebben om daar invulling aan te geven, doen wij dat zelf en spreken we ook anderen daarop aan. Ik kan het niet mooier maken, zeg ik tegen de heer De Jong.

De voorzitter: Maar misschien een kleine kanttekening want u kijkt ook naar mij, dus dit is natuurlijk wel het moment om het dan over te nemen in de Omgevingsvisie en daar dan iets van te vinden. Dus dat is ook de mogelijkheid. Meneer De Jong.

Amos de Jong: Dank, voorzitter. Nou daar ben ik dus inderdaad met de punt van de voorzitter wel mee eens. Van een beetje een verwijzing we kunnen het er nu eigenlijk niet uitvoerig over hebben. Ben het gedeeltelijk met gedeputeerde eens dat we inhoudelijk de debatten daar moeten voeren, daar we het over die beleidsprogramma's hebben, maar vandaag hebben we het over Omgevingsvisie. En Volt heeft met een heel aantal andere partijen gevraagd om het ruimtelijk onmogelijk te gaan maken dat wij gif dus chemische en synthetische bestrijdingsmiddelen in Utrecht gaan gebruiken. En het kan niet morgen, de bedrijven moeten het meemaken hoor ik de gedeputeerde zeggen. Is Volt het zeker mee eens, maar het is wel de visie voor 20250 en zeker voor 2100, want we willen toch niet meemaken dat mijn kinderen straks ook nog in pesticide land moeten leven. Dus volgens mij voorzitter, is de hele duidelijke vraag kan er in de nieuwe wijziging van Omgevingsvisie landen dat wij activiteiten die afhankelijk zijn van chemische en synthetische bestrijdingsmiddelen, dat we die gewoon ruimtelijk onmogelijk gaan maken of in ieder geval daar waar kan sterk te ontmoedigen. En dat is denk ik een ja of nee.

De voorzitter: Nou, daar ben ik het dan weer niet helemaal mee zoals voorzitter, daar moet wel een soort van gezamenlijkheid uitkomen. U kunt de vraag stellen aan de gedeputeerde, volgens mij is het antwoord heel helder. Mocht dat niet zo zijn, kunnen we in de tweede termijn daar met elkaar over hebben en kunt kijken of daar een meerderheid voor is voor een oproep om het aan te passen. Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, helder. Uw vraag was volgens mij in de eerste termijn, maar is ook al wel weer eventjes geleden dat we dat debat met elkaar hadden. Had ik bij iets minder scherp tot mij genomen dan hoe u hem nu formuleert in ieder geval. We hebben conform ook de tekst in het coalitieakkoord staat er heel duidelijk in wat wij op dit moment gaan doen de komende jaren en hoe dat gaat landen in de omgevingsverordening op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen, bestrijdingsmiddelen. Hoe u het wilt noemen? Dat gaat ook over stoffen als PFAS en andere zeer zorgwekkend en de stoffen daar zitten we bovenop. Die willen we maximaal reduceren, dan willen binnen het instrumentarium dat we daar hebben invulling aan geven. Dat was ook de vraag die mij gesteld werd, kunnen we nou meer doen? Nee. Wij zien dat binnen de middelen, mensen en instrumentarium dat we hebben dat dat niet mogelijk is en we doen dat ook samen met de sector, maar wel op een goede en duidelijke manier. Als ik u vraag dan want dat is misschien dan de scherpste waar ook de voorzitter, mij net even toe opriep. Ga vragen gaan wij in deze visie opschrijven dat wij, ik weet niet een jaartal X het ruimtelijk gaan verbieden dat er gewasbeschermingsmiddelen hier gebruikt worden. Nee, dat dat gaan wij niet, dat dat staat hier nu niet in. Wij zetten ons in om dat maximaal te reduceren, maar we hebben ook steeds gezegd op moment dat stoffen worden toegelaten vanuit het Rijk, dat het voor ons ontzettend lastig is om die te verbieden. en bovendien is het ook de vraag of dat overal altijd nodig is. Daar waar het schade toebrengt aan bijvoorbeeld onze drinkwaterwinning, daar waar we zien dat het een gevaar is voor bodem, water, milieu, et cetera. Dan zullen wij ook optreden en daar informeren wij u overigens zeer consensus en ook zeer frequent over.

De voorzitter: Meneer De Jong.

Amos de Jong: Tot slot, voorzitter. Ik ga met gedeputeerde voor het laatste mee en ik wil hem ook daarin steunen, want ik vind dat hij daar mooi inhoudelijk een heel aantal goede stappen zet, maar ik ga absoluut niet mee in het eerdere deel wat hij stelt. Volt is ervan overtuigd dat er wel degelijk aantoonbare schade en gevaar de volksgezondheid is en voor de biodiversiteit. Dus de gedeputeerde stelt dat we er alles aan zullen doen daar waar mogelijk. Volt denk dat er echt wel meer in die context kan en in die zin zullen we in de tweede termijn en anders later erop terugkomen. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, maar en dat wilde ik dus niet herhalen de dingen die wij daarop wel gaan doen als gevolg van het impulsprogramma KRW, in als gevolg van bijvoorbeeld de aangenomen motie over de omzetting naar sierteelt et cetera. Dat gaan we allemaal doen en dat gaat ook allemaal gewoon landen in de omgevingsverordening en dat daar werken we aan. Dus die afspraken staan en daar zie ik ook helemaal geen reden voor om daar verandering aan te brengen. Daar zijn we ontzettend hard aan het werk om dat op een goede manier te regelen.

De vraag was over de KRW van de SGP Kaderrichtlijn water. De vraag is beantwoord en dat help ik u graag nog even naar verwijzen in de technische vragen en dan hebben we specifiek over , 925 en 48 bijna bingo. En wel goed om even te zeggen de ambitie dat we alle doelen willen halen die is ongewijzigd, maar de KRW stelt dat als de doelen niet

gehaald zijn, wij zijn gemotiveerd moet worden hoe dat komt en dat behoort dan weer tot de vereisten. Dus in die zin hebben we het juridisch gezien even iets netter geformuleerd dan alleen de doelen, maar het gaat over de hele vereiste. Daarbij is dossiervorming et cetera ook van belang.

Dan kom ik bij veenweiden en het natter maken en ik neem daarbij ook even de vraag over de veenweide landbouw mee, omdat dat mooi met elkaar samenhangt. En dat was misschien een vraag die die hadden collega Sterk of ik kunnen beantwoorden. Maar Partij voor de Dieren, D66, ChristenUnie en de SGP hadden hierover vragen. Waar gaat dat in landen vroeg volgens mij met name D66, maar dat zijn in de gebiedsuitwerkingen de gebiedsprioriteiten. Daar zal dat met name landen en dat wordt vervolgens ook bepaald in de gebiedsprocessen en dan gaat het om die gemiddeld min 40 onder maaiveld, min 40 tot min 20. Zie de regionale of veenweide strategie en de 10 procent verdere vernatting. Er was ook een vraag over natuur. Ja, dat is nodig op sommige plekken hydrologisch systeemherstel en dat zal ook in de visie nader terugkomen in de omgevingsvisie. Uitgebreid debat ook gisteren, maar eerder geweest over de regionale veenweide strategie in de inzet op veenweiden, doelen uit het klimaatakkoord, maar ook uit de regionale veenweide strategie blijven staan. Tussendoel dat was de vraag is aangepast. En net als andere doelen is daar kritisch naar gekeken wat zijn ook haalbare en realistische doelen zonder dat het einddoel daarbij verandert. En bovendien sluit dat ook aan bij de tienjaartermijn die we ook zien in het UBLG als een logische horizon, waarin we ook die beweging met die waterschappen kunnen gaan maken. Veenweiden, landbouw.

Nog even tenslotte in dit blokje om het zo maar even te noemen, was de vraag van de SGP. Vorm van landbouw en staat ook in de stukken in de brief wel verder uitgewerkt, maar vorm van landbouw bij hogere grondwaterstanden gemiddeld min 40, nieuwe functie inderdaad. En het is een instrument om te voldoen aan de doelstellingen passend bij ook onze provinciale rol. Daar is inderdaad een nodige uitwerking, een nadere uitwerking op nodig, maar door het nu al op te nemen kunnen wij ons ook daarop gaan voorbereiden hebben we een kader en ook een opdracht om hiermee aan de slag te gaan. Dat ook verder uit te werken in de programma's, waaronder UPLG bodem en water programma. En dat later opnemen in de visie is niet wenselijk omdat we wel zeggen we willen die kant op en we weten ook en daar vraagt u ons ook aan dat de tijd natuurlijk ook begint te dringen, dus we moeten hier wel werk van gaan maken. Ik ben van mening dat de manier waarop we dat hebben geformuleerd die ruimte ook biedt en dat één van verkennende aard is en we daarover nader in gesprek zijn waterberging. Dat was een vraag van CDA.

De voorzitter: Meneer Bakker, interruptie van de heer Travaille.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Ik denk dat de gedeputeerde een belangrijk onderdeel overslaat. Er staat een heel helder kraakhelder uitgangspunt in de Omgevingsvisie. Daar staat namelijk we gaan uit van natuurlijke processen in plaats van technologische oplossingen. Iets verderop staat we gaan 36 miljoen meter plastic buis in de bodem leggen. Vindt de gedeputeerde dat die bij elkaar passen?

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, ik denk dat u mij dat afgelopen weken al een keer of vijf of tien misschien heeft gevraagd en ik denk dat we voeren steeds een beetje hetzelfde debat. Dat alleen maar via natuurlijke systemen doen, is op dit moment gewoon niet mogelijk met de functies die er zijn en ik zie ik ook niet mogelijk met de nieuwe functies die wij waar ik net over sprak. Wat absoluut wel zo is, is dat wij graag willen werken aan verdere natuurlijke systemen, heb ik gisteren ook gezegd in de beantwoording bij de begroting, waarin uw fractiegenoot mij hetzelfde vroeg gistermiddag hier. Daar waar het gaat over druppelirrigatie, daar waar het gaat over andere methodieken. Heel graag, werken we ook aan in landelijke innovatieprogramma en landelijk onderzoeksprogramma. Maar het moet wel bewezen technieken zijn en anders heeft dat ook geen zin. En dan nou stel ik voor om niet het helemaal debat over de wissel te gaan herhalen. Daar waar er nieuwe bewezen en effectieve maatregelen zijn, zouden wij die absoluut inzetten.

De voorzitter: Meneer Travaille.

Anjo Travaille: Prima, helder. Maar dan denk ik dat het belangrijk is om bij die statement over we gaan zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen of nee, er staat niet zoveel mogelijk staat we gaan uit van natuurlijke processen. Om dan een soort Asterix of een voorbehoud te maken zeggen, behalve als het gaat om de aanpak van bodemdaling en CO₂ in het fijn weidegebied.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, volgens mij is het goed dat we die suggestie meenemen om te kijken om dat op een goede manier te verduidelijken. Ik zie echter wel een grote beweging ook hierin en het gaat u niet snel genoeg die dat standpunt ken ik hoor. Maar zie ik juist de beweging naar het centraler stellen van het natuurlijk systeem ten opzichte van een meer technisch ingericht systeem. Maar ik we nemen uw suggestie daarin mee. Voorzitter over-

De voorzitter: Excuses, meneer Bakker. Er was nog een interruptie van de heer De Jonge volgens mij. En eerst wat was het de heer Van den Dikkenberg, excuses dat ik u niet zag. Gaat u gang.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. De gedeputeerde die geeft aan dat het aan de slag gaan met veenweide landbouw een kader is en een opdracht zoals die nu geformuleerd staat. Ik moet zeggen dat ik er best wel moeite mee heb om een opdracht mee te geven, zonder dat ik zelf weet wat precies de opdracht is omdat er nog simpelweg geen lading aan is. En we eigenlijk dan wel een- Het kan bijvoorbeeld ook zijn dat er 50 miljoen meter plastic buis in de bodem moet komen, dat dat een nieuw veenweide landbouw wordt. Kan de gedeputeerde niet deze later invoegen, maar wel met dezelfde gezwinde spoed doorgaan met de ontwikkeling van de veenweide landbouw. Want nu een opdracht geven zonder dat we weten wat het inhoudt is volgens mij de omgekeerde wereld.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, het is zo dat wij zien dat op moment dat wij daar willen gaan naar hogere grondwaterstanden toe willen. En dat dat is denk ik een best een gedeelde ambitie binnen regionale veenweiden strategie. En ook op een manier hoe kan je daar nou functies voor zoeken en hoe kunnen we ook agrariërs in het gebied die beweging mee gaan maken? Daarin hebben wij gezegd daar gaan wij het nader uitwerken van die veenweide landbouw of hoogwater landbouw, succesvolle pilots op dit moment mee plaatsvinden. Die gaan we verder uitwerken. Dat is nog niet ingetekend, dat is nog niet exact in die zin exact bepaald zeg ik tegen de heer Van den Dikkenberg. Maar de wat hier in deze visie wel zal komen te staan en wat wij ook gaan oppakken, is namelijk het verder uitwerken en verkennen van die functie. Hoe ziet het eruit? En dan zijn we met elkaar ook aan het pionieren en ik denk dat dat ontzettend wenselijk is op dit moment om dat ook te gaan doen, want juist dat zijn manieren waarop we het daar wel mogelijk kunnen gaan maken om onder een groter, hogere grondwaterstand nog het een boerenbedrijf in werking te hebben.

De heer Draisma: Een vraag, voorzitter.

De voorzitter: Ik heb u gezien maar eerst meneer De Jong en daarna kom ik bij u. Meneer De Jong.

Amos de Jong: Dank, voorzitter, want ik wilde nog even doorgaan op dat laatste. En dan ben ik het eens met de gedeputeerde. Maar wij lezen in het stuk van de wijzigingen ook willen we meer sturen op kleinere drooglegging en door gebruik te maken van ons RO instrumentarium. En Volt heeft in een van onze acht punten die wij gisteren inbrachten, was een daarvan veenweidegebied. Is het een overweging geweest voor de gedeputeerde om heel duidelijk in deze ruimtelijke visie te gaan aangeven dat het veenweidegebied in de toekomst en dan kunnen we daar stapsgewijs naartoe gaan. Gewoon echt een gebied wordt met overal gewoon een permanent hoog waterpeil op basis van een natuurlijk systeem, want dan geven we duidelijkheid aan ondernemers. Nu is het we gaan kleinere gebiedjes, we weten niet precies waar. Je zou een ondernemer zijn, het is toch gewoon fijn om te weten het gaat niet meer in dit gebied. We gaan permanent een hoog waterstand aanhouden. En dat is de toekomst van ondernemen, want dan kunnen we ons daarop gaan aanpassen.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, u zegt nogal wat maar ik weet niet of u dat helemaal zo bedoelt hoor. Maar we kunnen niet terug, dat kan wel. Maar als technisch gezien maar naar een situatie van 1500. Er staat hier in de hal een mooie expositie van hoe het was, dat hoor ik u eigenlijk een beetje zeggen ik bedoel. Dan is het over dan geven we het gebied terug en dan wordt het hoe het 500 jaar geleden was. Waar we naar aan het zoeken zijn, is de manier waarop we die transitie die beweging in dat gebied zo kunnen maken dat je daar onder een hogere grondwaterstand staat. Echt heel duidelijk in de regionale veenweiden strategie, staat ook hier weer heel duidelijk in gemiddeld min 40 onder maaiveld en op 10 procent extra vernatting daar waar de plekken waar dat logisch is. Daar willen we werk van gaan maken. En dat is volgens mij glashelder. En overigens wordt dat zeg ik daar dan maar bij al complex genoeg om dat in het gebied ook van de grond te gaan krijgen.

De voorzitter: Meneer De Jong.

Amos de Jong: Voorzitter, ik ben het wel mee eens dat het complex genoeg is, maar wij hebben ook met zijn allen geconstateerd een aantal maanden geleden dat we op het gebied van bodemdaling en CO₂-uitstoot ver, ver achterlopen. Dus er is wel wat nodig. Volt wil niet 500 jaar terug in de tijd, zo kent u onze partij ook niet. Maar we willen wel de natuurlijke situatie van die tijd leidend laten zijn voor onze keuzes naar de toekomst. En volgens mij is dat het inzetten van een natuurlijk systeem. En met en die filosofie want dat zei mijn collega van de Partij van voor de Dieren, het ook staat in het stuk we gaan meer uit van de natuurlijke systemen. Dus als we die filosofie aanhouden, zullen we toch echt niet een beetje moeten plakken met 10 procent hier, maar we zullen gewoon duidelijkheid moeten geven aan de ondernemers. Ik hoef geen antwoord, voorzitter. Ik geef dit in de tweede termijn wat in de discussie mee.

De voorzitter: Een soort opwarmertje, meneer De Jong. Ik begrijp het. Eerst meneer Draisma en dan mevrouw Ghijsels, gaat uw gang Mevrouw Ghijsels, even uw microfoon uit. Dank u wel.

Arjen Draisma: Want bij landbouw verschilt het vaak per polder en per gebied. En je kan een term benoemen veenweide landbouw, maar is het niet meer niet handig om meer maatwerk toe te passen? Dus ik kan me voorstellen dat je wat meer functies wil benoemen. Maar alles over één alles over één kam scheren. En wat mijn andere wat Volt zegt 400 vierkante kilometer gelijke peil verhogen en dat veenweide landbouw noemen. Dat hoe kijkt u daartegenaan?

Has Bakker: Voorzitter, dat is precies wat we ook willen doen. Dus dat is fijn dat u dat nog vraagt, kan ik dat bevestigen dat dat namelijk precies de insteek is. En ook als we met kleinere vakken gaan werken, betekent dat ook dat je op bepaalde plekken ook kan werken met hogere slootpeilen. Dat wil inderdaad niet zeggen dat we dat, zeker niet zelfs, dat we overal toe zouden gaan werken naar veenweide landbouw. Nee, het gaat erom dat je dat op die plekken doet maar dat is ook nadrukkelijk iets wat in die gebiedsprocessen zo zijn werk moet doen. Namelijk dat wij dat heel goed met de kennis uit het gebied, met de gebruikers en eigenaren van het gebied, met de waterschappen dat we dat met elkaar invulling gaan geven. Maar wel en ik hoop dat ik de heer De Jong daar nog wel een beetje in vind of hem een beetje kan gelukkig kan maken wel met een heel duidelijk kader, wat we ook hier in de Staten met elkaar hebben bepaald en wat hier ook herbevestigd wordt in deze Omgevingsvisie.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Ik zit te twijfelen om ook een punt van orde. Want ik hoor de heer Jong een ambitie die echt best wel out of order is en ik snap dat dat in commissies ter sprake komt. Maar om dit hier nu op tafel te leggen, dat gaat wat mij betreft zoveel verder dan op dit moment besproken zou moeten worden in het kader van de wijzigingen Omgevingsvisie en verordening.

De voorzitter: Het raakt aan het onderwerp en het gaat over een groter kader schetsen. Dat doet meneer De Jong en hij heeft zoals ik al zei ik maak er een grapje van dat het een opwarmertje was, want dat was eigenlijk geen vraag. Dus geen interruptie dus dat is echt iets voor de tweede termijn. Dan kunt u met elkaar daarover in gesprek gaan en dan kunt u deze bijdrage die u net had daar inderdaad noemen. Meneer Bakker, was u klaar? Nee, gaat u gerust verder.

Has Bakker: Nee, maar ik was er wel op koers. Ik wil wel toch nog wel één ding hier over zeggen, want anders blijft het toch een beetje zo hier op de vloer liggen. Het is wel echt belangrijk, namelijk dat wat de heer De Jong voorstelt. We moeten ons ook realiseren dat we met dit soort als je dit soort keuzes maakt, we je waterschappen faciliteren de functies die wij hebben vastgelegd in dat gebied. Als we zeggen neem maar afscheid met die functies en laat het natuurlijk systeem zijn werk doen. Ik maak er een klein beetje een karikatuur van, maar dan keren we terug naar een moeras daar. Dat dan moeten we ook met elkaar constateren dat dat zeer hoge maatschappelijke kosten zal hebben. Dat is niet wat ik u misschien direct hoor zeggen, maar dat is wel even de scherpte die in dit soort discussies terug moet komen. En dan ben ik benieuwd welke voorstellen u gaat doen. Dat zal in ieder geval niet het voorstel zijn vanuit het college, wel wat ik net daarover heb gezegd.

Voorzitter, waterberging laten we daar misschien maar naartoe gaan. Het CDA had daar een vraag over, we moeten meer doen om extreme regenval op te vangen. We kiezen voor een goede balans tussen techniek, maar ook

ruimtelijke maatregelen. U had een specifieke vraag over de zoekgebieden langs het Amsterdam-Rijnkanaal, die zijn in het verband van de Delta regio's centraal Holland gemaakt. Dat is een samenwerking met onder andere gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat. En dat gaat met name over het hoofdwatersysteem. Dus als dat nou niet functioneert wat we anderhalf jaar geleden met kerst hebben gehad bijna. Toen ging het in Amsterdam bijna mis. Nou stel dat dat nou gebeurt, wat zijn dan de plekken waar dat moet gebeuren? We zoeken overigens heel nadrukkelijk steeds voor multifunctioneel ruimtegebruik, is ook een belangrijke pijler onder de omgevingsvisie. Dus dat dat doen we absoluut.

Water- bodemsturend. Dat was een vraag van de VVD'er.

Arjen Draisma: Voorzitter?

De voorzitter: Excuses, meneer Draisma. Interruptie, gaat uw gang.

Arjen Draisma: Ik had ook nog gevraagd van het heeft behoorlijk veel impact, zeg maar voor de inwoners en de ondernemers. En is het verstandig om dat zeg maar aan de waterschappen over te laten of zien we als provincie daar ook een nog een rol in?

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Ja, heeft impact. Dat heeft het nu nog niet het zijn nu nog echt nadrukkelijk zoekgebieden, maar wel om die duidelijkheid te geven dat als daar keuzes plaatsvinden, het heel belangrijk is dat dat meegewogen wordt en daar ook een afweging over gegeven wordt. Maar het zal wel zo zijn dat waterschap en gemeente, maar dat doen ze natuurlijk in samenwerking met de provincie, wel goed moeten kijken bij wat gebeurt daar nou. Maar daar is iedere keer wel een combinatie dat zal altijd het uitgangspunt zijn, er is wel een combinatie natuurlijk mogelijk. Energieopwek, wonen, werken op die manier kijken we daar heel nadrukkelijk naar.

Arjen Draisma: Voorzitter?

De voorzitter: Gaat u verder.

Arjen Draisma: Het gaat mij met name om die om die participatievraag en ook van hoe ga je zeg maar met die inwoners en die ondernemers in die gebieden om, die zich bedreigd voelen dat dat hun grond, hun bedrijf onder water gezet kan worden.

De voorzitter: Meneer Draisma dat is echt een vraag voor de nadere uitwerking van de Omgevingsvisie en verordening. Dat is meer een procesmatige vraag

Arjen Draisma: Maar het gaat mij meer om de rol die de provincie ziet daarin.

De voorzitter: Nee, u vroeg specifiek naar de participatie. Ik probeer, we zijn twee uur verder. Heel gezellig en fijn dat we ook de ruimte hebben om zo goed met elkaar in gesprek te gaan. Maar ik ga toch een klein beetje op de tijd letten. Doordeweekse dag, morgen moeten we weer verder. Dus ik deze vraag meneer bakker mag er antwoord op geven. Maar ik schaar dit echt in het in het programma, het schema wat ik heb laten zien gisteren aan de start. Ja, oké. Meneer Bakker, gaat u verder.

Has Bakker: Punt nemen we nadrukkelijk mee. Dus ik heb u goed gehoord en het is ook echt een aandachtspunt. Wil wel even met elkaar voorkomen dat we in een beeld terechtkomen dat de gebieden onder water gezet gaan worden. Dat is niet wat het punt is. Het kan zijn dat eens in de 25 of eens in de 100 jaar daar een noodsituatie ontstaat, waarbij dat dan nodig is. En dat dat is wel iets anders dan dat we zeggen zet het maar onder water, want dat is niet hoe het hoe het zal zijn.

Ik was bij waterbodem sturend, vraag van de VVD. Wat is daar. Nou zijn we daar nou niet strikt op. Nou überhaupt het gaat over heel veel meer het waterbodem sturend, maar in relatie tot de woningbouw gaat het over bodemdaling, wateroverlast over overstromingsrisico 's. En eigenlijk is de mits en het meedenken wat wel mogelijk is ten volle breedte daar het uitgangspunt. We zien ook eigenlijk helemaal niet dat dat beperkend is. We werken op een hele mooie manier, volgens mij hebben we daar in een ik weet eigenlijk wel zeker in een mooie SPS ook flink bij stilgestaan.

De geschiktheidskaarten, water en wonen, geschiktheidskaarten. Nou ik vind dat nou echt een samenwerking en een manier van werken waar ik in ieder geval echt wel trots op ben. U sprong specifiek naar buitendijks. Dat is dan ook echt wel het enige waarin we zeggen daar willen we gewoon heel helder over zijn. Er is een dat is overigens ook de landelijke lijn die ingezet wordt, ook vanuit het kabinet. En er is ook een studie gedaan waarin is gebleken, ook met het oog op de toekomst met klimaatrisico's zijn de overstromingskansen daar zo fors, dat we daar vinden dat we in om toekomstbestendige keuzes te maken we het daar niet moeten doen. Maar u heeft helemaal gelijk, dat kan altijd een verzoek tot ontheffing gedaan worden. En daar gaan we dan ook vervolgens goed naar elkaar kijken. We staan in de breedte echt heel nadrukkelijk open, ook met de Utrechtse waterschappen en andere partijen voor bijvoorbeeld experimenten, innovatie, drijvend bouwen. Juist op de manier hoe kunnen we het wel mogelijk maken?

Voorzitter, laatste twee punten. Eén gaat over drinkwater besparing en de doelvraag van GroenLinks SP. We stimuleren drinkwaterbesparing zeer, pakken onze rol misschien wel meer dan dat. Utrechtse drinkwaterraad, convenant toekomstbestendig bouwen, waterzuinige wijken, afspraken met bedrijven, grootverbruikers tegen te gaan. Onze directe sturende instrumenten, want dat was uw vraag zijn echt wel beperkt als provincie. En daarbij hebben wij wel hoop op een dat het nieuwe kabinet, wanneer het er ook is, daar iets mee gaat doen. Het doel daar werken we eigenlijk continu aan. En dat 2050 is wel een hele logische termijn om aan te gaan aan te gaan aan het op te hangen, maar het is niet zo dat we daar nu minder aan werken dan in dat dan in eerdere zin.

Laatste punt ging over de bodemvraag van de ChristenUnie. In de huidige Omgevingsvisie zitten al ambities over duurzaam gebruik van de ondergrond, dat blijft ongewijzigd. Via omgevingsverordening en provinciaal bodem en waterprogramma zijn die ambities ook nader uitgewerkt en gaan we ook in het nieuwe bodem en waterprogramma heel nadrukkelijk meenemen. Dat is daaronder het schemaatje van de voorzitter nog maar even bij te nemen. Ook een uitvoeringsprogramma bodem en ondergrond. daar zit ook het een en ander in en het Rijk is daar ook mee bezig. Wij hebben overigens ook met TNO gekeken naar een soort 3D viewer, maar dan gaat het heel erg over de provinciale thema's. Hoe zit nou die grond opbouw, grondwater, waar kunnen we drinkwaterwinning, waar kan je goed aan bodemenergie geothermie doen? Dus daar zie ik echt mooie ontwikkelingen op, zitten daar ook een paar goede dingen in het vat. Een algehele visie op de en 3D blik op de bodem, dat is niet iets wat we op dit moment oppakken. En hebben we ook in de eerdere beantwoording bij de startnotitie van de visie en verordening aangegeven wat u vraagt over de KLIC-informatie, ligging kabels en leidingen. Dat is toch wel wat andere orde. Ik weet dat u dat weet hoor, meneer Schaddelee, maar dat is toch wel echt een gemeentelijke taak en die laten we ook wel laten we ook wel daar. Maar voor het thema en hoe benutten we de ondergrond nou op een verantwoorde maar ook slimme manier, is veel aandacht. Dat waren de vragen aan mijn zijde, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Nu bent u echt aan de beurt, meneer Van Muilekom. Gaat uw gang.

Rob van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Ik heb het wat geordend. Eerste serie gaat over bouwen en wonen. De PvdA die had de vraag gesteld of we wel voldoende sociale woningen bouwen. Nou, op zich hebben we voldoende locaties. Van belang is altijd of woningbouw goed doorgaat in de goede programmering als de businesscase natuurlijk goed rond is, dat geldt voor elk project. Belangrijk is wel dat we nadrukkelijk in beeld houden of het vermogen van de corporaties op orde blijft. En dat is echt een zorgpunt en daarom zijn we ook juist in Europees verband ook bezig om bijvoorbeeld de staatssteunregels en de winstbelasting ATAD om dat aan de orde te stellen, zodat de coöperatie voldoende vermogen hebben om dat te doen. En weet dat we blijven sturen dat voor nieuwbouw dat 30 procent dat hij moet voldoen aan die sociale huurwoningen. PvdA en GroenLinks hebben allebei vragen gesteld over dat dient het streefpercentage zoals in PPWW staat maar dat dat het ten minste moet zijn. Nou die deze discussie hebben we ook gevoerd bij het beleidskader van de PPWW. Toen heb ik ook gezegd van zo hebben we het wel in de woondeals met partijen afgesproken. De intentie van het college is ook om echt naar ten minste te gaan. Dat staat ook niet overigens in de teksten staat hier ook niet dat de streefpercentage staat gewoon 30 procent, geen 29. Maar er komt een nieuwe wet aan en in die nieuwe wet staat dadelijk gewoon de wet versterking dat het tenminste 30 procent moet zijn. En twee derde maar daar hebben ze weer een linkje bijgezet want stel dat de gemeente al meer dan 30 procent sociale huurwoning in de voorraad hebben, dan moet je 40 procent bouwen in de middenhuur of in het middensegment. Dus dat is best ingewikkeld. We hebben gezegd laten we nou die wet afwachten, want dat zijn wettelijke regels en die nemen we dan definitief op. D66 had een vraag gesteld ook over de versnelling van de woningbouw en de gebiedsgerichte aanpak. Nou we hebben natuurlijk al veel locaties. Mevrouw De Widt. Die hebben we ook al opgenomen in onze programmering, ook in ook al voor een deel in 2031, 2040. Maar weet dat we vooral natuurlijk in

de gebiedsgerichte uitwerking de grotere locaties gewoon mee gaan nemen, dus die krijgen ook een plekje en ik hoop dat dat over de hele provincie is. Dat er voldoende grote locaties zijn want daar spinnen we echt op. Dus goed dat u dat aan de orde stelt, want dat moet zeker aan bod komen. Nou even over de heer Travaille, die had een opmerking gemaakt over dat verdekt opgesteld zijn van het beter benutten bestaande voorraad. Nou u heeft uw punt gemaakt en we moeten dat gewoon zorgen dat in de tekst dat expliciet aan de orde komt. Het is overigens wel zo dat bij de passage over het Volkshuisvestingsprogramma ik in de omgevingsvisie, staat het ook expliciet nog een keer genoemd. Maar als u eroverheen leest dan kan iemand anders er ook overheen lezen. Dus dank voor uw opmerking. Mevrouw Hoek, uw heeft een aantal opmerkingen gemaakt, ook over wonen, over het plunderen van de Utrechters van de woningvoorraad elders. Over de doorstroming, over de verhouding van asielzoekers. Ik denk dat dat nog niet hier thuis hoort, maar we als college gaan we een verkenning afronden over het Volkshuisvestingsprogramma. Dat gaan we met de Staten bespreken in begin december, dus dan zullen die dingen als doorstroming en hoe die verdeling is over de gemeente zou expliciet ook aan de orde komen. Ik denk dat dat het goede plekje is om die discussie te voeren.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Nou, mijn vraag is was eigenlijk dit heb ik geschetst hoe het is allemaal, maar op dit moment worden gemeentes enorm onder druk gezet vanuit de provincie om toch te voldoen aan de opdracht, terwijl het eigenlijk op dit moment aantoonbaar onmogelijk is om te voldoen aan de opdracht van de provincie. En dat dat roept veel irritatie op in plaats van dat je samen kijkt van hoe kunnen we dat oplossen en elkaar tegemoet te komen. Dan dat dat stukje op dit moment niet echt aan de orde is in de beleving van wat ik hier en daar verneem, maar dat me dat dat er dus de druk gewoon opgevoerd wordt eigenlijk zo van het moet en het zal. Maar als er geen woningen zijn en er is geen doorstroming et cetera, et cetera dan kan je wel zeggen als bestuur van provinciebestuur van maar gemeente je moet en je zal. Dat dat zo werkt het niet en daar vraag ik eigenlijk begrip voor om daar op een andere manier met elkaar om te gaan om te kijken van oké het kan nu niet, maar wat is de prognose? Wat ligt er in de planning, wat is er mogelijk, waar loopt u tegenaan? Die 50 woningen kunnen we dat een keer hier en daar tot 100 oprekken? Dus er zijn te veel regeltjes toch waardoor er niet gebouwd wordt. Ik hoor natuurlijk van gedeputeerde Van Es ook we hebben ik hoorde net ook er zijn genoeg plannen. Maar dan komt die regelgeving weer en dan kan het toch niet uitgevoerd worden en dan loopt men knel als er ergens dicht een windmolen of wat dan ook gepland wordt, dan kan er niet gebouwd worden. En is dat ook een obstakel dat ook het ontwikkelen van nieuwe woningen, zit dat elkaar in de weg?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, houdt u het kort?

Mieke Hoek: Dus dat is mijn opmerking.

De voorzitter: Korte opmerking. Het was een opmerking, maar het was geen vraag of-

Mieke Hoek: Nou mijn vraag is nogmaals van doe er wat aan. Dat is mijn vraag. Ga met elkaar om de tafel zitten op een vriendelijke manier, in plaats van dat er een dreiging aan ten grondslag ligt. Kijk van oké dit lukt niet bij die of die gemeente, maar als we een boog spannen over niet in de termijn wat er nu voor staat maar over een jaar of twee jaar met medewerking van. Dan kunt u daar uw plannen ontwikkelen dan kan het wel. Dus gewoon-

De voorzitter: Het is helder. Volgens mijn denk ik dat meneer Van Muilekom, gaat uw gang.

Rob van Muilekom: De oproep is helemaal helder. En weet dat wij toezichthouder zijn en dat we ook nadrukkelijk meedenken met gemeenten hoe het opgelost kunt worden, want daar gaat het uiteindelijk kom. Dus dank mevrouw hoek.

De SGP, de heer Van den Dikkenberg had de vraag ook over het circulaire bouw. Dank je wel, collega. En over natuurinclusief en het circulair. Het is een beetje een technische discussie. En het komt er eindelijk op neer dat als je het hebt over circulair bouwen, dat het veel concreter en meetbaar is. En er zijn ook landelijke definities van hoe je dat moet doen. En natuurinclusief is nog niet echt de landelijke definitie van. En dus dat dat dan wordt het ook heel ingewikkeld hoe je dat goed meetbaar maakt. Dus daarom zijn er wat iets andere bewoordingen aangegeven. En die zonnepanelen verplicht, dat dat is een terugkerend thema als je het hebt over circulariteit en over zonnepanelen. De twee die zitten elkaar nog wel eens in de weg. En dus het verplichten van zonnepanelen, dat dat is daarom niet echt

wenselijk. En het is wel de voorschriften bijvoorbeeld van de BENG, nou dat is wel iets wat opgenomen is als wettelijk geregeld is. En nou wat we wel doen in het natuurlijk in ons kader van ons convenant toekomstbestendig bouwen, dat we juist wel stimuleren over hoe je daar zo goed mee om moet gaan. En we zijn wel benieuwd hoe de uitwerking van het project STOER is. Dat als we iets meer vragen wat er allemaal gaat gebeuren. Maar goed in het kader van het convenant merken we gewoon dat heel veel marktpartijen ook verder best wel veel meer invulling hieraan willen geven. Maar goed even het verschil tussen natuurinclusief en circulair zit eigenlijk meer in dat er dat er geen landelijke definitie van is.

De voorzitter: Meneer Van den Dikkenberg.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, er is toch geen landelijke definitie nodig om in je visie op te schrijven dat al je ontwikkelingen natuurinclusief zijn. Ik bedoel als we dat als niet als visie op kunnen schrijven als de provincie zijnde, dan gaat er toch iets mis denk ik in het in onze visie, want we hebben wel meer zaken opgeschreven waar geen landelijke definities van zijn. Dus ik zou de gedeputeerde toch dringend willen verzoeken om dat natuurinclusief, net zoals circulair te omschrijven. En het tweede punt wat in de beantwoording langskwam was het verplicht maken van zonnepanelen. Er komt gewoon Europese regelgeving 2030 is het actief en met een aantal tussenstappen dat zonnepanelen verplicht zijn op daken. Laten we dat bij deze verordening ook meteen meenemen, zodat daken ook daadwerkelijk geschikt zijn. En als we dan ergens een doos nodig hebben voor distributie dat er dan ook meteen zon op kan en dat we niet straks maar met een heel klein beetje zon op een hoekje van zo'n pand zit, omdat de rest van de constructie het niet kan dragen. Dat is volgens mij een gemiste kans. Dus laten we vooral de kansen grijpen van ook van regelgeving die daaraan komt vanuit de EPBD IV.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Wat me wel goed lijkt is we hebben natuurlijk in ons convenant wat we hebben natuurlijk inclusief ook opgenomen dat we dat expliciete aandacht geven hoe we dat ook invulling willen geven. Want dat hebben we natuurlijk gedefinieerd ook met alle ambitieniveaus en zo. Dus laten we even de even meedenken dat wij gaan even nadenken hoe we dat wat strikter kunnen omschrijven, hoe we dat verder in willen geven. Maar weet gewoon dat op landelijk niveau dat men natuurlijk nu nog aan het nadenken is om als stoer ingevoerd wordt en je gaat iets meer eisen als provincie dan wettelijk dadelijk vastlegt, nou dat dat de minister de huidige minister van plan is om daar een soort meldplicht aan te gaan hangen dat dat ze dan lagere overheden gaan aanspreken. Maar voor zover gaat het volgens mij niet komen overigens dus.

De voorzitter: Meneer Van den Dikkenberg.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, ik ben helemaal eens met de gedeputeerde dat dat zo is, maar het gaat mij daarom dat wij die visie nastreven. En het tweede daarvan is van op het moment dat we een natuur-en stel verordening hebben die van ons vraagt dat er een groeiend aandeel stedelijk groen is, dan moeten we volgens mij onze visie daar ook op aanpassen. Dat we zeggen van onze ontwikkelingen die wij doen voldoen ook aan de natuurherstelverordening, zodat Den Haag straks niet een tik op de vingers krijgt vanuit Brussel, van je hebt een afname van je stedelijk groen areaal of je boom areaal.

De voorzitter: Een moment. Volgens mij heeft mevrouw De Jong een interruptie op de heer Van den Dikkenberg. Klopt dat?

Marijke de Jong: Nou, op de discussie tussen beide heren.

De voorzitter: Dan ga ik eerst even naar de beantwoording van de heer Van Muilekom.

Marijke de Jong: Misschien dat ik één zin kan zeggen. En dat is gedeputeerde, herinner aan de inhoud van het coalitieakkoord en daar staat dat alle ruimtelijke ontwikkelingen natuurinclusief zijn.

De voorzitter: Mooie aanvulling op het verhaal van de heer Van den Dikkenberg. Meneer Van Muilekom, gaat u verder.

Rob van Muilekom: Maar dat was nou ook precies mijn opmerking dat we in onze visie daar nader ook invulling aan geven wat we ermee willen. Het gaat erom of we in onze verordening hoe we dat kunnen vastleggen. En daar zit de

crux in, ik denk dat we dat niet in onze verordening kunnen vastleggen, maar wel in onze visie. Dus daarom zeg ik laat ons geef ons even de ruimte om daar een goede formulering in te geven dat die ambities duidelijk verwoord worden.

De voorzitter: Meneer Travaille, heeft ook een interruptie. Nee, geen probleem, gaat uw gang.

Anjo Travaille: Ik onderschrijf wel de inzet van de SGP op dit punt. Wij hebben ooit bij de bespreking van het coalitieakkoord ook benoemd dat eigenlijk het mooiste ingrediënt was, dat alle ruimtelijke ontwikkelingen natuurinclusief zouden zijn. Laten we dat inderdaad dan ook opnemen in de Omgevingsvisie. De notarumte vraagt daar ook om. En welk ambitieniveau je ook kiest in toekomstbestendig bouwen, je komt ook uit bij natuurinclusief. Dus ik denk nog even afgezien van de sturing waar u ook op wijst, die gaat over wat het Rijk bijvoorbeeld vraagt. Is de ambitie en de visie moet heel helder zijn natuurinclusief voor alle ruimtelijke ontwikkelingen, ook voor alle bouwopgaven.

De voorzitter: Heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Volgens mij hebben we die discussie ook bij PP gevoerd over toepassing van het convenant waarbij wij hebben gezegd van, wij gaan eruit zoals we in het convenant hebben uitgaan met indicatoren op het niveau brons. En daar waar het kan gaan we een hoger ambitieniveau nastreven en stimuleren we dat ook. Eisen kunnen we het niet, dus dat is dat is nu eenmaal zo. En we kunnen het wel opschrijven dat we het willen, maar dat wil niet zeggen wij bouwen zelf die woningen niet.

De voorzitter: Meneer Travaille.

Anjo Travaille: Maar opschrijven wat wij willen, dat is nou precies waar de omgevingsvisie over gaat. En dus daar kun je het juist wel goed in kwijt. En nogmaals ik wil geen discussie over brons, zilver, goud ik heb daar wel een voorkeur in. Geen discussie over, maar ieder van die metalen heeft een eigen ambitieniveau op het gebied van natuurinclusief. Ook brons is natuurinclusief. Dus alles wat wij daarin ambiëren, is natuurinclusief en wat wij wensen staat nou juist in de omgevingsvisie.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Helder, Ik heb het idee dat we het met elkaar eens zijn en dat we even het goed moeten opschrijven in onze Omgevingsvisie, want we hebben niet voor niets hier een convenant in de in de wereld geholpen. Ik ga door met recreatie en erfgoed. Dat gaat vooral over een vraag ook van de SGP, recreatie moet onderhouden worden provinciale regie. Nou volgens mij hebben we bij de bespreking en ook bij de vaststelling van het beleidsprogramma recreatie, toerisme, sport en bewegen daar expliciet iets over opgenomen. Dat we echt hebben toegezegd als college voor de komende jaren bestaande vormen van samenwerking en de governance gaan evalueren en kijken welke opties er zijn voor verbetering. Om de ontwikkeling, onderhoud beheer en exploitatie van recreatievoorzieningen optimaal te organiseren. Dus dat dat hebben bijvoorbeeld afgesproken zo en nou goed- Dat kun je een op een ook overnemen in de omgevingsvisie, maar dat is wat anders wat u voorstelt dat de conclusie al is dat alle recreatieoord moeten worden moeten worden onderhouden onder provinciale regie. Dus volgens mij, we hebben gewoon een goede afspraak gemaakt met de vaststelling van het beleidsprogramma, dus ik wil daar ook aan vasthouden.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dan daag ik de gedebatteerd toch uit van wat is dan uw visie? Ik leg mijn visie op tafel, u geeft daar een onderzoek voor terug van we gaan wat onderzoeken. Is dat dan de visie dat we een onderzoek gaan doen? Maar wat is uw visie?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom. De microfoon, hij stoort soms. Gaat uw gang.

Rob van Muilekom: De visie is dat wat het college ook wil dat het beheer en onderhoud, ontwikkeling en beheer van gebieden, dat het op een goede en zo efficiënt mogelijke manier gebeurt. Dat is de visie. En dat is wat anders dan dat je zegt van hoe je het wil invullen. En volgens mij hebben we dat eigenlijk best wel goed opgeschreven in het beleidsprogramma, dus daarom herhaal ik dat even die woorden. De PvdA heeft ook even weer de spanning genoemd

tussen recreatie en natuur en erfgoed. Nou dat dat hebben we expliciet ook op opgeschreven, want we zien dat steeds vaker terugkomen. Als we kijken naar onze landgoederen, onze buitenplaatsen, dan zijn die continu op zoek naar kostendragers om de exploitatie op orde te krijgen. En tegelijkertijd merk je dan ook dat dat soms dat ze in natuurgebieden liggen en dat je moet voorkomen dat de natuur achteruitgaat. Nou dat dat heeft best wel, dat dat kan elkaar in de weg zitten. Maar we hebben het wel expliciet benoemd of we daar verder invulling willen gaan geven. Recreatie, natuur is ook een andere. We willen wel meer recreatie in onze provincie. De provincie groeit en daarom willen we ook dat er meer recreatieve voorzieningen komen in onze provincie. En tegelijkertijd zien we ook dat op bepaalde plekken de recreatie de natuur onder druk zet. Dus daarom willen we expliciet ook dat we juist zorgen dat er meer spreiding komt, want we zien ook dat er bepaalde gebieden in onze provincie zijn die waar juist wel veel meer recreatie mag komen. Dus het is vooral zorgen dat er meer komt, maar gebieden die al erg nou waar het al druk of te druk is juist zorgen dat die spreiding meer aandacht krijgt.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Ghijssels.

Dimf Ghijssels-Kerkhoff: Ik heb in deze context een vraag. wat ik soms ingewikkeld vind is dan hoe een recreatiegebied geïnterpreteerd wordt. Want je kan om een rivier evident waar buiten waar een buitenplaats ligt, waar wat bed and breakfast zit waar veel gefietst, gescooterd wordt weet ik het wat. Dat dat valt bij mij onder recreatie. En tegelijkertijd ligt daar of daarachter natuur of er ligt agrarische vlakken onder. Als u die een andere bestemming geeft, dan vervalt tegelijkertijd een vecht, rivier of een Gein of een gebied wat juist door zijn samenspel gezien wordt als een recreatiegebied, terwijl het maar een heel enge definitie heeft op de kaart. Hoe gaat u hier dan mee om in uw ruimtelijk ordeningsbeleid?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik ga daar zo op in. Er is ook een vraag over gesteld over de recreatie zones en een ander ding dus kom ik zo op terug, mevrouw Ghijssels.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom, u heeft ook nog een tweede interruptie en dat is mevrouw Van Gilse en zij zal digitaal een bijdrage leveren. Mevrouw Ghijssels doet u even? Dank u wel.

Juliëtte van Gilse: Klopt. Maar als ik het zo hoor komt misschien zo meteen het gedeelte waar ik het ook over wilde hebben, omdat de heer Van Muilekom heeft het erover dat er heel veel meer recreatie nodig is in onze provincie. Dat klopt. Dat vinden wij als VVD ook, alleen wij zien het stuk gewoon niet terug hoe we dat dan gaan realiseren? Maar ik ben benieuwd of daar nu antwoord op komt.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Nou we hebben in onze visie in onze visie hebben we vastgelegd dat de provincie groeit, dat er meer mensen komen wonen dus dat er ook meer recreatieve voorzieningen moeten komen. En dat betekent dus dat. Dat zie je ook bij de ontwikkelingen die wij nu hebben in het kader van woningbouw, ook in het buitengebied. Dat met groen groeit mee, dat we zeggen van hier kunnen woningen komen, maar je moet ook zorgen dat er recreatieve groen recreatieve uitloop gebieden zijn. Nou wij stimuleren dat ook. Wij hebben daar eigen regelingen voor, dus aan de ene kant leggen we dat neer bij de partijen die zorgen voor de groei van het aantal woningen en mensen die er gaan komen. Aan de andere kant stimuleren we het ook via groen groeit mee. Dus dat dat is eigenlijk het antwoord.

Juliëtte van Gilse: Ik wil er nog wel heel even op door als het mag.

De voorzitter: Ja, natuurlijk mevrouw Van Gilse. Het is een beetje lastig, omdat ik niet zo goed kan zien natuurlijk. Gaat uw gang.

Juliëtte van Gilse: Excuus, volgende keer ben ik er hopelijk weer fysiek bij. Nou ik zie wel dat het streven, maar ik zie ook allerlei zaken die is weer gaan over het verspreiden en het midden van bezoek en recreatie en dergelijke. Dus hoe gaat groen groeit mee gehaald worden? Ik zie het niet gebeuren naar aanleiding van deze stukken.

Rob van Muilekom: Ik zie het wel gebeuren, omdat we daar duidelijk wel een visie over hebben en ook regelingen hebben en afspraken maken bij de ontwikkeling van woningbouw. En dat zal ook betekenen en dat je bepaalde

gebieden juist beter gaat ontsluiten voor recreatie, dat kunnen ook natuurgebieden overigens zijn. En daarnaast kan het ook zo zijn dat zie je dat dat er soms gebieden zijn die meer landelijke of misschien wel een agrarische bestemming hebben. Ik zeg maak het maar even scherm, die vrijkomen waarbij je zegt Van hier kunnen we best een groen recreatief gebied van maken. Nou dat dat spel dat dat komt op de wagen en wij stimuleren dat wel bij alle ontwikkelingen, ook bij ontwikkelingen in het buitengebied dat die groene recreatieve voorzieningen moeten meegroeien. En dat het niet eenvoudig is mevrouw Van Gilse dat dat weet ik me al te goed. Maar we vragen het wel aan de initiatiefnemers en we stimuleren dat ook. En ik merk wel dat er ook als ik kijk er zijn ook best een aantal gebieden inmiddels ook weer bijgekomen. Als ik kijk naar Nieuw Wulven en zo bij Houten dus het is wel zeker zo dat het dat het zeker wel gebeurt. Ik ga niet zeggen dat het gemakkelijk is.

De voorzitter: Wilt u nog een keer het woord mevrouw Van Gilse? Helemaal goed, dank u wel. Mevrouw Ghijsels.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Ik zou toch in deze context en dat is ook wat ik in mijn inspraak had. Soms lijkt het alsof we nieuwe natuur aan het creëren zijn en oude recreatiegebieden die vaak samengaan met cultuurhistorische gebieden, die al eigenlijk die kant opgaan die in de buitenstad liggen eigenlijk verwaarlozen. En daarom zou ik- Is er niet op de een of andere manier in de Omgevingsvisie ook het behoud van natuurrecreatiegebieden als een soort streef- Want je kan wel iedere keer nieuwe gebieden gaan maken, maar wees ook zuinig op wat je hebt in deze context.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom. Meneer Van Muilekom even uw microfoon.

Rob van Muilekom: U had een vraag gesteld ook over de bijzondere buitenplaatsen en gebieden en hoe dat te combineren is. En ik wij proberen dat zo optimaal mogelijk te maken. Want nu zijn er ook hele mooie gebieden die best wel wat recreatie kunnen gebruiken en waar soms ook eigenaren zijn die dolblij zijn dat er recreanten komen, omdat ze misschien ook een theehuis of andere recreatieve voorzieningen hebben waar ze geld mee kunnen verdienen om hun landgoed juist weer te kunnen beter in stand te kunnen houden. Dus we zoeken ook naar die combinatie. Daarom zei ik al van, we hebben gebieden in deze provincie waar het al veel en veel te druk is. En we hebben ook gebieden ook natuurgebieden die best wel recreatief en recreanten die hebben niet altijd dat ze de natuur verpesten. Ik bedoel het is dat je moet kijken naar die goede combinatie. Dus ik denk dat dat best wel past en dat we het ook moeten zoeken dat het past binnen de beschermde cultureel cultuurhistorische waarde die je landgoed heeft. U had ook een vraag gesteld mevrouw Ghijsels over het Unesco, dat dat mag wel worden aangetast. Ik ga even iets oplezen omdat het wat technisch is, maar het is in ieder geval zo het blijft in artikel 7.3 tot en met 7.5 bovenaan staan. Dat de Outstanding Universal Values niet mag worden aangetast en dat is conform het BKL. Maar het BKL dat wordt aangepast per 1-1-2026 en daarin komt te staan nog steeds dat de Outstanding Universal Values nooit mag worden aangetast, maar in heel bijzondere gevallen van groot algemeen belang en indien aan verschillende voorwaarden wordt voldaan dat op kleine schaal een kernkwaliteit mag worden aangetast. En nou ik ken bijvoorbeeld een voorbeeld nu in dat is niet bij ons in de provincie, maar Noord-Holland, waarbij een elektriciteitsleiding ook door zo'n gebied moet worden aangelegd. Nou en dat is eigenlijk gewoon omdat dan gewoon anders de hele energievoorziening spaak loopt. Dus het Rijk maakt in de BKL mogelijkheden, niet om het aan te tasten, maar dat als het zo belangrijk is dan moet je dat kunnen onderbouwen dat het wel mag gebeuren. En dat is dan een kleine op kleine schaal. Dus nou dus we moeten even nog kijken hoe die Rijksregels er precies uit gaan zien. Dus als u dat wilt, kan ik u daarvan op de hoogte houden.

De recreatiewoningen die zijn ook een paar fracties hebben daar vragen over gesteld. Als provincie zitten we er heel simpel in, wij vinden dat recreatieparken en vakantiehuizen die zijn voor de recreatie bedoeld en niet voor permanente bewoning. En wij vinden het ongewenst. Het kan wel zo zijn dat op een gegeven moment als een recreatiepark niet meer vitaal is, niet meer functioneert, dat er dan de vraag gaat komen, moet dat park getransformeerd worden? Nou is het probleem dat die parken soms liggen in de NNN. Dus als het op een gevoelige plek ligt, ga je dat niet transformeren naar een woonwijk. Maar dat zal dus altijd maatwerk zijn afhankelijk van de ligging van het park, dus dat dat een passende andere functie gaat krijgen. Is het dan zo en dat was de vraag volgens mij van de ChristenUnie dacht ik, of we dan zomaar mensen op straat gaan zetten. Nou goed, ik weet niet meer wie het precies was. Ik dacht de ChristenUnie. Nee, dat gaan we natuurlijk niet doen. Kijk want we weten we weten ook dat er nu mensen op die vakantieparken soms wonen, zeker permanent wonen en we gaan mensen niet op straat gooien. Maar tegelijkertijd hebben we nu wel dat de minister van VROW wil dat er een instructieregel komt opgelegd aan gemeenten om het in 10 jaar wel toe te laten. Nou, wij willen onze vakantieparken wij hebben daar ook met

binnen IPO en VNG behoorlijk veel bezwaren aangetekend. Wij willen gewoon voorkomen dat vakantieparken een soort permanente woningfunctie krijgen. We hebben die plekken keihard nodig, gewoon om onze overnachtingsplekken te hebben. En wat ik al zei en als een park niet meer functioneert, dan kan het zo zijn dat het in aanmerking komt, maar dat zal afhangen van een ligging. En dat dan pas woningbouw in beeld kan komen. Nou de GroenLinks heeft daar ook vragen over gesteld dus ik hoop dat dat zo duidelijk genoeg is.

De voorzitter: Mevrouw De Jong, interruptie.

Marijke de Jong: Ik moet zeggen ik vind de hele passage bij de verordening over vakantieparken, vind ik buitengewoon verontrustend. Dat kan zijn omdat hier samengevat wordt wat de bedoeling is, maar ik zeg nu nog maar eens nadrukkelijk dat daar sprake is van nieuwe vestiging van recreatieparken. Dat stuit op grote bezwaren bij mijn fractie. En dan staat er ook nog een hele passage over verduurzaming. En dat je dan wil de oppervlakte van die woningen met 50, 54 kubieke meter kan vergroten. Nou ik het enige wat ik u mee kan geven is van dat je wel buitengewoon precies moet zijn om deze regelgeving aan te passen, om niet weer allerlei uitwassen te creëren.

De voorzitter: Het is meer een oproep dan een vraag denk ik, maar u mag erop reageren. Meneer Van Muilekom, gaat uw gang.

Rob van Muilekom: Even over de verduurzaming. Die mogelijke ruimere begrotingen voor de woningen op zich zijn bedoeld bijvoorbeeld op warmtepompen te plaatsen. Ook om woningen bijvoorbeeld een dikkere schil te geven, dat ze beter geïsoleerd zijn. En niet de bedoeling om de woningen zich qua gebruiksruimte te vergroten. En dat heeft ook de bedoeling dat hebben we nauw contact ook over met de vakantiepark eigenaren, dat ze op die manier ook gewoon vitale en goede woningen hebben ook in de exploitatie. Dus het is juist bedoeld om die vitale parken juist zo te behouden en dat ze voldoen aan qua toekomstbestendigheid, ook voor qua duurzaamheid.

De voorzitter: Excuses, mevrouw De Jong, gaat uw gang.

Marijke de Jong: Ik heb als ik die hele passage lees, zie ik de dollartekens bij sommige mensen, exploitanten van vakantieparken al vormen.

De voorzitter: Iets voor de tweede termijn wellicht. Maar hier een statement. Ik zie meneer Draisma, ik zie meneer Schaddelee. Eerst meneer Draisma, gaat uw gang.

Arjen Draisma: Als je die vergroting van die woningen toestaat en goede isolatie en warmtepomp, stimuleer je dan juist niet permanente bewoning?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Nou, ik weet niet of u wel eens naar een vakantiepark gaat en een woninkje hebt, dan is een goed comfort van een woning is alleen maar prettig. Ik bedoel en mensen komen in de winter en in de zomer in die in die huizen, dus ik bedoel het is ook juist bedoeld dat dat een goede kwaliteit geleverd wordt, waardoor die vakantieparken optimaal ook voor recreatie gebruikt worden.

Arjen Draisma: Mijn vraag was meer van, als het als het ongeschikt is voor de winters, dan heb je eerder kans dat mensen daar vakantie vieren. Als je het helemaal geschikt maakt voor jaarlijkse bewoning, aangename bewoning dan stimuleer je toch ook meer permanente bewoning. Dat is mijn vraag aan u. Lijkt u dat dat ook niet zo is?

Rob van Muilekom: Nee, maar sorry, voorzitter. Mijn antwoord is heel simpel. We zijn echt nu bezig vanuit de provincie samen met de Utrechtse gemeente waar vakantieparken zijn. Over hoe zorg je er nu voor dat die woningen gebruikt worden voor vakantie doeleinden voor overnachting? En dat betekent eigenlijk dat en dat is een taak van de gemeente, dat er gehandhaafd moet worden. En die handhaving om die goed uit te voeren het moet, is soms expliciete capaciteit nodig. En wat ook op vakantieparken gebeurt als het verwaarloosd wordt die handhaving dat er dingen gebeuren op gebied van sociale problematiek, maar ook van ondermijning. Dus het is het in die zin is best wel complex, dus we proberen dat nu met een expertteam samen met gemeenten verder op te pakken. Zodat je voorkomt wat u zegt van het zijn mooie huisjes, maar je wil niet dat er permanent gewoond wordt. En nou daar zijn we echt met

de gemeente nu mee bezig en dan gaan we ook de natuurlijk de parkeigenaren daar ook bij betrekken. Het is geen gemakkelijk iets hoor. En de gemeenten vinden het ook soms wel heel spannend.

De voorzitter: Meneer Schaddelee.

Arne Schaddelee: Dank u, voorzitter. Wij delen wel echt zorgen die CDA en GroenLinks op dit punt uitspreken. Want ik zou dan niet zozeer de koppeling willen maken met permanente bewoning, maar er staat letterlijk nu in de teksten van bijlage 2, maar ook in de technische beantwoording dat die vergroting nodig zou zijn om de zonnepanelen efficiënter te laten werken en de warmtepompen beter te laten werken. Dat is dus volgens mij wat anders dan dat de spouwmuur vergroot wordt of dat soort dingen die de heer Van Muilekom noemt. Bovendien gaat het over een toename van wel 50 vierkante meter bewoonbaar oppervlak, zoals in de beantwoording staat. En dat is dus ook echt wat anders dan een beetje verduurzamen, waardoor de muur wat dikker wordt. Dus ik zou de gedeputeerden willen vragen van kan die de tekst op dit punt aanscherpen straks, want anders dan gaan we denk ik heel veel misverstanden mee krijgen. Ook omdat en dat is de laatste opmerking voorzitter hierover, nadrukkelijk de link wordt gelegd met bedrijfsmatige uitbating. Dus wij zien hier ook wel het gevaar van greenwashing investeringsmaatschappijen in de recreatiesector. En die deur willen we ook dicht zetten op deze manier.

Rob van Muilekom: Nee, maar ik hoor u goed. Het roept vragen op, dus we moeten die tekst moeten we gewoon even goed aanscherpen van als je toestaat en waarom dan en waarvoor dient het dan. En dat het goed onderbouwd is. Dus, dank u voor uw opmerking. Oh nog even mevrouw Ghijsels, sorry.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom, ik ben de voorzitter. Mevrouw Hoek, u heeft het woord.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Ik heb toch een vraag meneer Van Muilekom. Het vakantie recreatiepark Scheendijk, dat komt weet bent u vast van op de hoogte? Dat is al heel lang, daar wonen heel veel mensen-

De voorzitter: Korte vraag mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Mijn vraag is wij vanuit de gemeente is men ermee bezig om het te hoe zeg je dat te legaliseren tot dat men er mag blijven wonen. Welke rol, welke wat ten opzichte van de gemeente, ten opzichte van de provincie. Wie gaat er dan eigenlijk uiteindelijk over om dat definitief te vergunnen, dat men daar omdat men er al 20 of 25 jaar woont mag blijven wonen. Hoe zit dat dan?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, dat is echt het vergunningenstelsel op gemeentelijk niveau. Daar gaan we nu niet, gezien de tijd dieper op in. Volgens mij is er duidelijk uitgesproken wat het idee is in de visie namelijk geen permanente bewoning. Meneer Van Muilekom, vervolgt u uw verhaal?

Rob van Muilekom: Even over de discussie over recreatiezones, mevrouw Ghijsels. Wij hebben in de provincie recreatiezones en die zijn echt bedoeld juist expliciet voor de recreatie. En in de recreatie zones mogen dan ook geen ontwikkelingen plaatsvinden die vervolgens de recreatie gaan belemmeren. Dus er zijn echt dat je gebieden aanwijst waar recreatie functie nummer één is. En het realiseren van bovenlokale recreatieve voorzieningen, die wordt in die recreatiezone ook juist gestimuleerd. En nou dus in die zin zijn recreatiezones zijn echt bedoeld voor recreatie. Als je het hebt over zonering, dan heb je het juist over natuurlijk van dat je ziet wat ik net ook al even zei van we hebben hier ook gebieden in de provincie waar we eindelijk de recreatiedruk te hoog vinden. En die daardoor ook een aantasting geven van de kwaliteit die qua van natuur en landschap aanwezig is en dat daarom gaan we kijken naar zonering. Dat daar hebben we in de begroting ook middelen over opgenomen hoe we dat gaan doen. En dat we daar een goede uitweg van vinden. En tegelijkertijd krijg je dan ook te maken met dat we ook gebieden hebben en dat dan krijg je weer als je die zonering duidelijk is, welke gebieden wel of welke gebieden meer mogen hebben. Dat je wil dat het die spreiding ten goede komt en dat er een goede communicatie komt om dat te stimuleren. Dus die zo zonering is echt bedoeld om te scheiden tussen het andere en die zones zijn gewoon expliciete functies.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, gaat uw gang.

Dimf Ghijsels-Kerkhoff: Korte verduidelijken vraag dan. Want kijk positief stimuleren om bezoekers naar een ander gebied te krijgen, die snap ik. Als het de andere kant op gaat waar je niet meer mag komen, dan begint het aan de voor

mijn gevoel aan vrijheid van waar jij je wil begeven en je vrije tijd wil doorbrengen. Mag ik het zo interpreteren dat het alleen over positieve gedragsbeïnvloeding gaat?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom, dit kan volgens mij met ja of nee. We moeten een beetje kort beantwoorden.

Rob van Muilekom: Kort antwoorden. Soms is het ook gewoon dat men ergens niet mogen komen. Soms heb je in vogelweide gebieden dat je bepaalde tijden van het jaar niet mag komen. Dus in die zin wordt soms ook echt dat het niet is.

Ik ga door met de vraag van de PVV over cultuurhistorische elementen en sociale cohesie. Nou dat is denk ik heel goed. Ons erfgoed zijn we erg trots op, ook voor de bewoners. Dus als mensen daar iets mee willen gaan doen en de aandacht aan willen geven, dan helpt dat alleen maar om dat te beschermen.

Toegankelijkheid van recreatiegebieden van de SGP hebben we voluit besproken in het kader van het beleidsprogramma recreatie, sport en bewegen.

En de bibliotheken van de SP dat dat die grote maatschappelijke opgave aan de bod moet komen. Dat dat is nu ook al het geval, maar dat is zeker nog niet overal zo ingevuld. Dus daarom is aangegeven dat we dat nog in de hele provincie verder inhoud en vorm willen geven.

De voorzitter: Dank u wel. Ik had nog een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, het is meer een verduidelijkende vraag. Want ik heb niet gehad over toegankelijkheid van recreatiegebieden, maar ik heb het gehad over toegankelijkheid van stiltegebieden waardoor het een soort recreatiegebied wordt. En mijn vraag daarover die is niet door iemand anders geadresseerd. Dus ik was al bang dat die op uw bordje op het bordje van deze gedeputeerde terecht kwam of hij komt nog in het setje. Maar het gaat mij erom dat we dat er in de tekst meer gestuurd wordt op de inzet van stiltegebieden als dichtbij steden, dorpen enzovoort en dat daar mensen moeten gaan recreëren. Dan krijgen we vanzelf drukte en geluid.

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Nou, ik ga heel vaak recreëren in stiltegebieden en dat bevalt mij erg goed. En je moet gewoon zorgen dat het gestimuleerd wordt. Dat gaat over duurzame mobiliteit dat mensen met fiets of te voet ernaartoe komen. Dus ik ken het wel, maar je moet dan geen grote parkeervoorzieningen en dat soort dingen bij zo'n stiltegebied maken bedenk ik dan maar even. Maar goed ik zit nu een beetje op het terrein van de heer Van Essen, denk ik in het kader van stiltegebieden. Maar die dingen kunnen elkaar in de weg zitten, ik ben het er helemaal mee eens. Dus het gaat er wel een beetje om als je die gebieden dat mensen daar meer naartoe gaan, moet je wel over nadenken hoe je die toegang dan gaat organiseren. En nou dat is denk ik in ons beleidsprogramma ook aandacht aan gegeven aan duurzame mobiliteit dat dat een belangrijk onderdeel is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Daniëls heeft nog een digitale bijdrage. Meneer Daniëls.

Reindert Daniëls: Op het gebied van die- Oh wacht, echoot een beetje. Even kijken. Op het gebied van die vraag over dus die inzet van de cultuurhistorische elementen op het gebied van affiniteit en trots en dergelijke. Is het ook mogelijk om op dat punt nog doelstelling op te nemen?

De voorzitter: Meneer Daniëls, wij zien u niet. Nou hoor ik aan uw stem waarschijnlijk dat u het wel bent, maar het is toch wel prettig als we u even kunnen zien. En vervolgens kan de heer Van Muilekom wel de vraag beantwoorden. Oh, dit is ook heel mooi. Kijk eens aan dank u wel. Meneer Van Muilekom, u kunt uw de vraag beantwoorden. Heeft u hem gehoord of moet de heer Daniëls hem nog een keer herhalen?

Rob van Muilekom: Mag nog even herhalen, want ik kon het niet helemaal goed volgen.

Reindert Daniëls: Nou, op het punt van die inzet van cultuurhistorische elementen om te komen tot meer affiniteit en trots op de lokale omgeving voor de inwoners. Is het ook mogelijk om daar bepaalde doelstellingen mee te geven dus in de visie?

Rob van Muilekom: Kijk eigenlijk in ons cultuur en erfgoedprogramma wat u zegt dat onderschrijf ik eigenlijk van harte. Dus dat hebben we eigenlijk ook in ons cultuur en erfgoedprogramma al aandacht aan gegeven dat we dit soort dingen, hoe die combinatie inhoud en vorm kan krijgen dat we dit juist willen stimuleren. Dus en we weten ook dat als je een gemeenschap aandacht geeft aan erfgoed en daar een rol in geeft, dat ze ook eigenaar worden van het erfgoed en dat ook willen beschermen. Volgens mij hebben dat in ons cultuur en erfgoedprogramma ook opgenomen al meneer Daniëls. En dus ik kan het alleen maar onderschrijven wat uw statement is en daar zijn dus ook mogelijkheden toe. En wij hebben bijvoorbeeld ook een in het kader van initiatieven vanuit de samenleving ook een middelen beschikbaar voor publieksbereik om dit soort dingen ook te stimuleren.

Reindert Daniëls: Maar wat heeft hoort het dan niet in deze visie te zitten dan? Of zou daar ook eens iets van opgenomen kunnen worden?

Rob van Muilekom: Ja, we hebben dat eigenlijk al opgenomen in ons beleidsprogramma cultuur en erfgoed. We gaan niet alle kleine elementen die daar van belang zijn allemaal in onze omgevingsvisie opnemen dus. Maar volgens mij dat dat is al in de Staten besproken natuurlijk cultuur erfgoedprogramma en daar is het ook geadresseerd dus dat daar willen we bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. We zijn meer dan twee uur verder en we hebben 30 minuten spreektijd gebruikt van de 77. Dus het wordt of nachtwerk of we moeten even met elkaar een afspraak maken, want we hebben eigenlijk helemaal geen eindtijd. Dat voelt natuurlijk heel luxe, dat zie ik ook aan u. Ik geef u ook daar de ruimte voor, maar we moeten de beantwoording nog doen van mevrouw Sterk. En dan hebben we nog een tweede termijn, waar u wellicht ook nog wat met elkaar wil delen. Dus ik doe wel het voorstel om een oproep in eerste instantie om de interrupties kort, bondig en ietwat te beperken. Mocht dat niet helemaal goed gaan en als er iemand is die een ander ordevoorstel heeft of over de eindtijd iets wil zeggen, het is al laat, Laat ook vooral eventjes weten. Mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel. Ik wil wel graag een ordevoorstel doen of om het aantal interrupties tot één per keer te beperken, want anders dan blijven we aan de gang.

De voorzitter: Dat kan ik me voorstellen, mevrouw Ghijssels.

Dimf Ghijssels-Kerkhoff: Ik zou daar normaal voor zijn zeker gezien het tijdstip, maar het is wel zo dat het onderwerp van mevrouw Sterk in ieder geval ons best wel aan het hart gaat en dat schiet er dan nu een beetje bij in. Dus ik weet niet of er ook anderen zijn die zeggen we pakken toch nog een digitale laatste ronde één keer, want anders wordt het nachtwerk. Ik vind het ook moeilijk om nu een voor ons belangrijk onderwerp maar even doorheen te jassen, als ik dat woord mag gebruiken.

De voorzitter: Get is wel een ordevoorstel dus ik moet het eigenlijk gewoon even in stemming brengen. Ik zie daar wel reacties op, maar vindt u het goed als ik het eerst even in stemming breng? Nee, oké. Maar het is een ordevoorstel, dus ik moet het in stemming brengen. Ja, dus ik ga dat wel doen. En daarna als u nog een andere opmerking heeft dan kan dat. Oh u heeft, maar dat wordt een beetje ingewikkeld. Mevrouw De Widt, vindt u het goed als er een even kijken of de reactie is van meneer Travaille. Gaat uw gang.

Anjo Travaille: Nou, het is inderdaad een hartstikke belangrijk thema. Ik denk voor heel veel partijen in deze Staten en de gedeputeerde is er ook niet op dit moment. Misschien bijna tegen beter weten in, maar kunnen we nog een ander moment vinden om het laatste deel van deze vergadering voort te zetten?

De voorzitter: Dat is wel een heel extreem ordevoorstel, maar we gaan hier eigenlijk even geen discussie over voeren. De uw ordevoorstel is verstrekkender dan die van mevrouw De Widt. Dus dan gaan we eerst die van u in stemming brengen, want we kunnen doorgaan en dan zouden we het waarschijnlijk ook wel gewoon vandaag afronden. Kijk we zitten hier ook op verzoek van het gehele ambtelijk apparaat en gezien het proces. Dus ik heb wel heel sterk de voorkeur om het echt vandaag af te ronden en daarom deed ik een beroep op u allen. Wilt u het nog steeds in stemming brengen, meneer Travaille. Ja of nee? dan breng ik nu in stemming om een nieuwe datum te vinden met mevrouw Sterk om dit onderwerp af te ronden, wat ik wel af raad aan u. Maar goed. Mevrouw De Widt, maar zo krijgen we een soort discussie. Ik probeer snel te stemmen.

Marianne de Widt: Ik wil er heel graag wat over zeggen om u te helpen, want er staat gewoon nog gepland dat we over het UPLG met zijn allen gaan praten en daar komt ook zelfs nog een tafeltjes sessie over, dus daar is heel erg veel tijd voor gereserveerd.

De voorzitter: Dat dat maar dat is niet de visie. Dus ik snap wat u bedoelt, maar dat is niet de visie. Ordevoorstel van meneer Travaille, moment zoeken met mevrouw Sterk. Mogelijk digitaal binnen nu en afzienbare tijd. Heb ik daar, zijn daar voorstanders voor? 3,4. Jij moet tellen. Dan haalt dit voorstel het niet. 7 en online is er geen reactie volgens mij. Ja, 1 de heer Daniëls. Dan zitten we op 8. We hebben natuurlijk 15 partijen en dan zijn er 14 aanwezig. Dus dan met 8 is er een meerderheid. Oh, het er zijn er 7 want het digitaal was al meegeteld. Ja, excuses. Dan gaan we verder naar het ordevoorstel van mevrouw De Widt en dat is doorgaan met één interruptie per fractie. Heb ik daar een meerderheid over? Excuus, meneer Travaille.

Anjo Travaille: Sorry, voorzitter. Ik heb de indruk dat we niet helemaal zeker weten hoeveel fracties zijn er aanwezig fysiek of digitaal, dus ik denk dat dat aantal van 14 misschien wat aan de hoge kant is. Kortom als we met 12 zijn en er zijn 7 voor, dan is het aangenomen.

De voorzitter: Korte schorsing 5 minuten, dan kunnen we eventjes het uitzoeken. Moment alstublieft.

SCHORSING

De voorzitter: Beste mensen, ik heropen de vergadering. We hebben de rekensom gemaakt en er is een meerderheid om op een ander moment met mevrouw Sterk dit gesprek verder af te maken. En daarvoor is het volgende agendavoorstel, dat is komende dinsdagavond om acht uur in deze zaal. Mevrouw Sterk is dan beschikbaar, dan is er eerst een bijeenkomst met de samenleving en dan om 20.00 uur gaan we verder. Het zal in deze zaal zijn of in de commissiekamer, dat laat ik u nog weten.

3. Sluiting

De voorzitter: En dan sluit ik bij deze of dan schors ik de vergadering tot aankomende dinsdag, En bedank u allen hartelijk voor uw aanwezigheid en alle bijdrages.